

บันทึกการประชุม

คณะกรรมการร่างรัฐธรรมนูญ

ครั้งที่ ๒๔๔

วันศุกร์ ที่ ๑๓ มกราคม ๒๕๖๐

ณ ห้องประชุมงบประมาณ ชั้น ๓ อาคารรัฐสภา ๓

กรรมการผู้มาประชุม คือ

๑. นายมีชัย ฤชุพันธุ์	ประธานกรรมการ
๒. นายสุพจน์ ไข่มุกด์	รองประธานกรรมการ คนที่หนึ่ง
๓. นายอภิชาติ สุจริตกุล	รองประธานกรรมการ คนที่สอง
๔. นายจรูญ สิมเสถียร	โฆษกกรรมการ
๕. นายอุดม รัฐอมฤต	โฆษกกรรมการ
๖. นางกฤษณา สุมาวงศ์	กรรมการ
๗. นางจรี วิจิตรวาทการ	กรรมการ
๘. นายชาติชาย ณ เชียงใหม่	กรรมการ
๙. นายนิติพันธุ์ เชื้อบุญชัย	กรรมการ
๑๐. นายธีรชัย ณ นคร	กรรมการ
๑๑. นายประพันธ์ นัยโกวิท	กรรมการ
๑๒. นายภัทร คำพิทักษ์	กรรมการ
๑๓. นายภูมรัตน์ ทัศนพิภพ	กรรมการ
๑๔. พลตรี วีระ โรจน์นาศ	กรรมการ
๑๕. นายศุภชัย ยาวะประภา	กรรมการ
๑๖. นายอมร วาณิชวิวัฒน์	กรรมการ
๑๗. นายอัษฎพร จารุจินดา	กรรมการ
๑๘. พลเอก อภิรัฐพร เจริญพานิช	กรรมการ
๑๙. นายปรกรณ์ นิลประพันธ์	เลขานุการกรรมการ คนที่หนึ่ง
๒๐. นายธนาวัฒน์ สังข์ทอง	เลขานุการกรรมการ คนที่สอง

ผู้เข้าร่วมประชุม คือ

ผู้ช่วยเลขานุการในคณะกรรมการร่างรัฐธรรมนูญ

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

๑. นายจันทพันธ์ ทั่งสุขบุตร	นักกฎหมายกฤษฎีกาชำนาญการพิเศษ
๒. นายวราห์ แห่งพุ่ม	นักกฎหมายกฤษฎีกาชำนาญการ

สำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร

๑. นายนาถ ดวงวิชัย	ผู้บังคับบัญชากลุ่มงานประธานรัฐสภา
๒. นางสาววิลาวรรณ ไร่รื่น	ผู้บังคับบัญชากลุ่มงานบริการเอกสารอ้างอิง
- สำนักกรรมการ ๓

ที่ปรึกษาประจำคณะกรรมการร่างรัฐธรรมนูญ

นายเจษฎ์ โทณะวณิก

ผู้ชำนาญการประจำตัวกรรมการ

๑. นางสาวภัทรา เชื้ออรอด
๒. นางสาวฐิติพร วิชัยธนพัฒน์

ผู้ช่วยดำเนินงานของกรรมการ

นายอรรถสิทธิ์ กัณมล

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

๑. นางสาวจรรยาพร พงศาวิสุทธิ์	นักกฎหมายกฤษฎีกาชำนาญการ
๒. นางสาวอนิษา เกษมสันต์ ณ อยุธยา	นักกฎหมายกฤษฎีกาชำนาญการ
๓. นายณภนันทน์ จันทราชโลธร	นักกฎหมายกฤษฎีกาชำนาญการ

เริ่มประชุมเวลา ๑๓.๕๐ นาฬิกา

เมื่อกรรมการมาครบองค์ประชุมแล้ว ประธานกรรมการได้กล่าวเปิดประชุมและดำเนินการประชุมตามระเบียบวาระการประชุม สรุปสาระสำคัญได้ ดังนี้

ระเบียบวาระที่ ๑ เรื่องที่ประธานแจ้งต่อที่ประชุม

ไม่มี

ระเบียบวาระที่ ๒ รับรองบันทึกการประชุม

คณะกรรมการมีมติเลื่อนรับรองบันทึกการประชุม

(บันทึกการประชุม ครั้งที่ ๑๐ วันจันทร์ ที่ ๑๙ ตุลาคม ๒๕๕๘ ถึงครั้งที่ ๒๔๓ วันพฤหัสบดี ที่ ๑๒ มกราคม ๒๕๖๐ อยู่ระหว่างการตรวจทานของคณะกรรมการพิจารณาตรวจบันทึกการประชุมและรายงานการประชุม)

ระเบียบวาระที่ ๓ เรื่องพิจารณา**พิจารณาแนวทางการจัดทำร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญ**

ก่อนเข้าสู่ระเบียบวาระเรื่องพิจารณาที่ประชุมได้มีการหารือเรื่องต่าง ๆ เกี่ยวกับการจัดทำร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญและการแก้ไขเพิ่มเติมร่างรัฐธรรมนูญ สรุปสาระสำคัญได้ ดังนี้

ประธานกรรมการกล่าวว่า ควรนำร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยคณะกรรมการเลือกตั้ง และร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมืองที่คณะกรรมการร่างรัฐธรรมนูญแก้ไขปรับปรุงล่าสุดเสนอเพื่อขอให้สภานิติบัญญัติแห่งชาติพิจารณาเบื้องต้นก่อน โดยให้หมายเหตุไว้ด้วยว่า บทบัญญัติในร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญทั้งสองฉบับยังไม่สมบูรณ์และอยู่ในระหว่างการพิจารณาแก้ไขปรับปรุงของคณะกรรมการร่างรัฐธรรมนูญ ส่วนการแก้ไขเพิ่มเติม

ร่างรัฐธรรมนูญนั้น กรรมการร่างรัฐธรรมนูญไม่ควรให้สัมภาษณ์เกี่ยวกับประเด็นในการแก้ไขเพิ่มเติมร่างรัฐธรรมนูญ เนื่องจากเรื่องดังกล่าวอยู่ในความรับผิดชอบของรัฐบาล

นายนิติพันธุ์ เชื้อบุญชัย กรรมการ ในฐานะประธานอนุกรรมการรับฟังความคิดเห็นร่างกฎหมายประกอบรัฐธรรมนูญ ชี้แจงว่า คณะอนุกรรมการรับฟังความคิดเห็นร่างกฎหมายประกอบรัฐธรรมนูญมีการเปลี่ยนแปลงสถานที่ในการจัดรับฟังความคิดเห็นประกอบการจัดทำพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร และร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการได้มาซึ่งสมาชิกวุฒิสภา ครั้งที่สาม ในระหว่างวันที่ ๒๕ - ๒๖ กุมภาพันธ์ ๒๕๖๐ จากเดิมจังหวัดกาญจนบุรีเป็นจังหวัดเพชรบุรี

นางจรี วิจิตรวาทการ กรรมการ ในฐานะประธานอนุกรรมการพิจารณาศึกษาหลักการร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ พ.ศ. ชี้แจงว่า คณะอนุกรรมการพิจารณาศึกษาหลักการร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ พ.ศ. และคณะอนุกรรมการประชาสัมพันธ์และสำรวจความคิดเห็นของประชาชน จะร่วมกันจัดรับฟังความคิดเห็นประกอบการจัดทำร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ พ.ศ. ในวันที่ ๒๕ กุมภาพันธ์ ๒๕๖๐ ณ ห้องประชุมกรมการ ๒๑๓ - ๒๑๖ ชั้น ๒ อาคารรัฐสภา ๒ จึงขอเรียนเชิญประธานกรรมการเป็นประธานในพิธีเปิดการรับฟังความคิดเห็นด้วย

จากนั้น ที่ประชุมพิจารณาร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ พ.ศ. ต่อจากการประชุมครั้งที่ผ่านมา โดยเริ่มตั้งแต่ร่างมาตรา ๑๒ ซึ่งสรุปสาระสำคัญได้ ดังนี้

มาตรา ๑๒

“มาตรา ๑๒ ผู้ได้รับความเห็นชอบจากวุฒิสภาให้เป็นกรรมการโดยที่ยังมิได้พ้นจากตำแหน่งตามมาตรา ๘ (๒) (๒๑) หรือ (๒๒) หรือยังประกอบวิชาชีพตาม (๒๓) อยู่ต้องแสดงหลักฐานว่าได้ลาออกหรือเลิกประกอบวิชาชีพดังกล่าวแล้ว ต่อประธานวุฒิสภาภายในเวลาที่ประธานวุฒิสภากำหนด ซึ่งต้องเป็นเวลา ก่อนที่ประธานวุฒิสภานำความกราบบังคมทูลเพื่อทรงแต่งตั้งกรรมการ ในกรณีที่ไม่แสดงหลักฐานภายใน กำหนดเวลาดังกล่าว ให้ถือว่าผู้นั้นสละสิทธิ และให้ดำเนินการสรรหาใหม่”

ประเด็นการพิจารณา

นายอรรถสิทธิ์ กั้นมล ประธานอนุกรรมการยกร่างกฎหมายประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยผู้ตรวจการแผ่นดิน และกฎหมายประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ ชี้แจงว่า ในการประชุมครั้งที่ผ่านมาคณะกรรมการร่างรัฐธรรมนูญได้พิจารณาถึงร่างมาตรา ๑๑ และมอบหมายให้ คณะอนุกรรมการยกร่างกฎหมายประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยผู้ตรวจการแผ่นดิน และกฎหมายประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติดำเนินการแก้ไขปรับปรุงร่างมาตราต่าง ๆ ที่เกี่ยวกับกระบวนการสรรหากรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติตามความเห็นของที่ประชุม ในส่วนของหลักการที่กำหนดไว้ในร่างมาตรานี้เป็นหลักการเดียวกับที่บัญญัติไว้ในร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยคณะกรรมการการเลือกตั้งและสอดคล้องกับบทบัญญัติในร่างรัฐธรรมนูญ

มติที่ประชุม

คณะกรรมการมีมติเห็นชอบร่างมาตรา ๑๒ โดยไม่มีการแก้ไข

มาตรา ๑๓

“มาตรา ๑๓ ในกรณีที่มีการนำคดีไปสู่ศาลอันเกี่ยวกับการสรรหากรรมการการนำคดีไปสู่ศาลนั้น ไม่เป็นการทุเลาการปฏิบัติตามคำวินิจฉัยของคณะกรรมการสรรหาตามมาตรา ๑๐ วรรคสอง และมีให้นำบทบัญญัติว่าด้วยมาตรการหรือวิธีการชั่วคราวตามกฎหมายว่าด้วยการจัดตั้งศาลปกครองและวิธีพิจารณาคดีปกครองมาใช้บังคับ”

ประเด็นการพิจารณา

นายอรรถสิทธิ์ กันมล ประธานอนุกรรมการร่างกฎหมายประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยผู้ตรวจการแผ่นดิน และกฎหมายประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ ชี้แจงว่า ที่ประชุมคณะกรรมการร่างรัฐธรรมนูญได้อภิปรายว่า หากมีเหตุขัดข้องในกระบวนการสรรหากรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติเพราะมีการฟ้องร้องดำเนินคดี ควรเพิ่มบทบัญญัติในลักษณะเช่นเดียวกับความในร่างมาตรานี้เพื่อให้กระบวนการสรรหาสามารถเดินหน้าต่อไปได้ ทั้งนี้ บทบัญญัติในลักษณะเช่นนี้ไม่ได้กำหนดไว้ในร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยคณะกรรมการการเลือกตั้ง

ประธานกรรมการกล่าวว่า ควรนำบทบัญญัติในลักษณะเช่นนี้ไปกำหนดไว้ในร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยคณะกรรมการการเลือกตั้งด้วย

ที่ประชุมสอบถามและแสดงความเห็น ดังนี้

- ความในร่างมาตรานี้จะทำให้คณะกรรมการสรรหาไม่ต้องรับผิดชอบต่อกระบวนการสรรหากรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติที่ไม่เป็นไปโดยชอบด้วยกฎหมายหรือไม่

ประธานกรรมการกล่าวว่า คณะกรรมการสรรหายังคงมีความรับผิดชอบต่อกระบวนการสรรหาอยู่ตามเดิม โดยความในร่างมาตรานี้เป็นเพียงการกำหนดว่าเมื่อมีการนำคดีไปสู่ศาลก็ไม่เป็นเหตุให้ทุเลาการปฏิบัติตามคำวินิจฉัยของคณะกรรมการสรรหาเท่านั้น และสอบถามว่า ในร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญนี้กำหนดให้คำวินิจฉัยของคณะกรรมการสรรหาเป็นที่สุดหรือไม่

นายปกรณ์ นิลประพันธ์ เลขาธิการกรรมการ คนที่หนึ่ง ชี้แจงว่า ความในมาตรา ๒๐๓ วรรคห้าของร่างรัฐธรรมนูญกำหนดให้คำวินิจฉัยของคณะกรรมการสรรหาเป็นที่สุด

ประธานกรรมการสอบถามว่า ร่างมาตรา ๑๐ วรรคสองคือเรื่องอะไร

นายอรรถสิทธิ์ กันมล ประธานอนุกรรมการร่างกฎหมายประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยผู้ตรวจการแผ่นดิน และกฎหมายประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ ชี้แจงว่า ร่างมาตรา ๑๐ วรรคสอง กำหนดว่า “ในกรณีที่มีปัญหาเกี่ยวกับคุณสมบัติหรือลักษณะต้องห้ามของผู้สมัครหรือได้รับการสรรหา ให้เป็นหน้าที่และอำนาจของคณะกรรมการสรรหาเป็นผู้วินิจฉัย คำวินิจฉัยของคณะกรรมการสรรหาให้เป็นที่สุด”

ประธานกรรมการกล่าวว่า เมื่อคำวินิจฉัยของคณะกรรมการสรรหาเป็นที่สุดแล้วก็ไม่สามารถอุทธรณ์ได้ การอ้างอิงความในร่างมาตรา ๑๐ วรรคสอง ไว้ในร่างมาตรานี้ในลักษณะเช่นนี้ อาจทำให้บทบัญญัติในร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญนี้ขัดแย้งกัน

นายธนวัฒน์ สังข์ทอง เลขาธิการกรรมการ คนที่สอง ชี้แจงว่า ความในมาตรา ๒๐๓ วรรคห้าของร่างรัฐธรรมนูญ กำหนดว่า ในกรณีที่มีปัญหาเกี่ยวกับคุณสมบัติของผู้สมัคร ผู้ได้รับการคัดเลือกหรือได้รับการสรรหา ให้เป็นหน้าที่และอำนาจของคณะกรรมการสรรหาเป็นผู้วินิจฉัย คำวินิจฉัยของคณะกรรมการสรรหาให้เป็นที่สุด จึงไม่ควรกำหนดให้สามารถไปฟ้องคดีต่อศาลในประเด็นที่เกี่ยวกับคุณสมบัติของผู้สมัครอีก เว้นแต่เป็นกรณีร้องคัดค้านกระบวนการหรือวิธีการสรรหาของคณะกรรมการสรรหา

มาตรา ๑๕

“มาตรา ๑๕ นอกจากการพ้นจากตำแหน่งตามวาระ กรรมการพ้นจากตำแหน่งเมื่อ

(๑) ตาย

(๒) ลาออก

(๓) ขาดคุณสมบัติตามมาตรา ๖ หรือมาตรา ๗ หรือมีลักษณะต้องห้ามตามมาตรา ๘

(๔) มีพฤติการณ์อันเป็นการฝ่าฝืนหรือไม่ปฏิบัติตามมาตรฐานทางจริยธรรมอย่างร้ายแรง

เมื่อประธานกรรมการพ้นจากตำแหน่งประธานกรรมการ ให้พ้นจากตำแหน่งกรรมการด้วย

เมื่อมีปัญหาว่ากรรมการผู้ใดพ้นจากตำแหน่งตาม (๒) (๓) หรือ (๔) หรือไม่ ให้เป็นหน้าที่และ

อำนาจของคณะกรรมการสรรหาซึ่งประกอบด้วยกรรมการตามมาตรา ๙ (๑) (๒) (๓) และ (๔) เป็นผู้วินิจฉัย คำวินิจฉัยของคณะกรรมการสรรหาดังกล่าวให้เป็นที่สิ้นสุด

ในกรณีที่ไม่มีผู้ดำรงตำแหน่งประธานกรรมการ หรือมีแต่ไม่อาจปฏิบัติหน้าที่ได้ ให้กรรมการเลือก กรรมการคนหนึ่งทำหน้าที่แทนประธานกรรมการ

ในระหว่างที่กรรมการพ้นจากตำแหน่งก่อนวาระ และยังไม่มีการแต่งตั้งกรรมการแทนตำแหน่ง ที่ว่าง ให้คณะกรรมการเท่าที่เหลืออยู่ปฏิบัติหน้าที่ต่อไปได้ เว้นแต่จะมีกรรมการเหลืออยู่ไม่ถึงสองคน

ในกรณีที่กรรมการพ้นจากตำแหน่งเนื่องจากครบวาระ ให้ดำเนินการสรรหากรรมการใหม่ภายใน หนึ่งร้อยยี่สิบวันก่อนวันที่กรรมการครบวาระ แต่ถ้ากรรมการพ้นจากตำแหน่งด้วยเหตุอื่นนอกจากการครบ วาระ ให้ดำเนินการสรรหากรรมการให้แล้วเสร็จภายในเก้าสิบวันนับแต่วันที่ตำแหน่งว่างลง”

ประเด็นการพิจารณา

นายอรรถสิทธิ์ กันมล ประธานอนุกรรมการร่างกฎหมายประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยผู้ตรวจการ แผ่นดิน และกฎหมายประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ ชี้แจงว่า คณะกรรมการร่างรัฐธรรมนูญได้แก้ไขความในร่างมาตรา ๙ ของร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญนี้ โดยตัดกรรมการสรรหาที่กำหนดไว้ในร่างมาตรา ๙ (๓) และ (๔) ออกไป ทำให้กรรมการสรรหาที่จะทำ หน้าที่วินิจฉัยกรณีที่กรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติพ้นจากตำแหน่งก่อนครบวาระตามที่กำหนดไว้ใน ร่างมาตรานี้เหลือเพียงสามคนเท่านั้น คือ ประธานศาลฎีกา ประธานสภาผู้แทนราษฎรและผู้นำฝ่ายค้านใน สภาผู้แทนราษฎร คณะกรรมการร่างรัฐธรรมนูญจึงควรพิจารณาว่าควรกำหนดให้กรรมการสรรหาที่เหลือ เพียงสามคนดังกล่าวนี้ทำหน้าที่ในการวินิจฉัยกรณีที่กรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติพ้นจากตำแหน่ง ก่อนครบวาระหรือไม่

ประธานกรรมการสอบถามว่า ในส่วนของการพ้นจากตำแหน่งของกรรมการการเลือกตั้งก่อนครบ วาระกำหนดให้ผู้ใดเป็นผู้วินิจฉัย

นายอรรถสิทธิ์ กันมล ประธานอนุกรรมการร่างกฎหมายประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยผู้ตรวจการ แผ่นดิน และกฎหมายประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ ชี้แจงว่า ในร่าง พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยคณะกรรมการการเลือกตั้งกำหนดให้คณะกรรมการ สรรหากรรมการการเลือกตั้งเป็นผู้วินิจฉัย

นายธนาวัฒน์ สังข์ทอง เลขาธิการกรรมการ คนที่สอง ชี้แจงเพิ่มเติมว่า องค์ประกอบของ กรรมการสรรหากรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติมีสัดส่วนที่มาจากองค์กรเอกชนด้วย และเมื่อมีการสรรหา กรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติแล้วกรรมการสรรหาดังกล่าวก็สิ้นสุดหน้าที่ เมื่อมีกรณีที่จะต้องวินิจฉัยการ พ้นจากตำแหน่งก่อนครบวาระจึงไม่ได้กำหนดให้มีการแต่งตั้งกรรมการสรรหาในสัดส่วนขององค์กรเอกชน ขึ้นมาอีกเพราะเป็นการเสียเวลา ความในร่างมาตรานี้จึงกำหนดให้กรรมการสรรหาที่กำหนดไว้ในมาตรา ๙

(๑) (๒) (๓) และ (๔) เท่านั้นทำหน้าที่ในการวินิจฉัยกรณีดังกล่าว แต่คณะกรรมการร่างรัฐธรรมนูญได้มีมติแก้ไขเพิ่มเติมความในร่างมาตรา ๙ โดยตัดความใน (๓) และ (๔) ออก จึงทำให้คณะกรรมการสรรหาที่จะทำหน้าที่วินิจฉัยกรณีกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติพ้นจากตำแหน่งเหลือเพียงสามคนเท่านั้น

ประธานกรรมการกล่าวว่า ในส่วนของกรรมการสรรหาผู้ดำรงตำแหน่งในองค์กรอิสระนั้น เมื่อมีการสรรหาผู้ดำรงตำแหน่งในองค์กรอิสระแล้วกรรมการสรรหาที่องค์กรอิสระแต่งตั้งก็จะหมดหน้าที่ ทำให้เกิดปัญหาว่ากรณีที่จะต้องวินิจฉัยว่าผู้ดำรงตำแหน่งในองค์กรอิสระพ้นจากตำแหน่งก่อนวาระหรือไม่นั้น ควรกำหนดให้กรรมการสรรหาที่องค์กรอิสระแต่งตั้งชุดเดิมเข้ามาทำหน้าที่วินิจฉัย หรือกำหนดให้องค์กรอิสระแต่งตั้งขึ้นมาใหม่ ในประเด็นนี้ให้บันทึกไว้เพื่อนำไปพิจารณาในร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยคณะกรรมการการเลือกตั้งด้วย

นายธนาวัฒน์ สังข์ทอง เลขาธิการกรรมการ คนที่สอง ชี้แจงว่า ร่างรัฐธรรมนูญกำหนดให้กรรมการสรรหากรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติต้องประกอบด้วยคณะกรรมการสรรหาตามร่างมาตรา ๙ (๑) (๒) (๓) และ (๔) ซึ่งคณะกรรมการร่างรัฐธรรมนูญเคยพิจารณาว่าจะให้กรรมการสรรหาตามร่างมาตรา ๙ (๑) (๒) (๓) และ (๔) ทำหน้าที่วินิจฉัยกรณีกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติพ้นจากตำแหน่งก่อนครบวาระ แต่ท้ายที่สุดคณะกรรมการร่างรัฐธรรมนูญได้พิจารณาตัดกรรมการสรรหาใน (๓) และ (๔) ของร่างมาตรา ๙ ออกไป และได้ขอการพิจารณาในประเด็นที่ว่า การตัดความใน (๔) ของร่างมาตรา ๙ ออกไป จะสอดคล้องกับร่างรัฐธรรมนูญหรือไม่

ประธานกรรมการกล่าวว่า คณะกรรมการร่างรัฐธรรมนูญไม่สามารถตัดกรรมการสรรหาที่ศาลรัฐธรรมนูญและองค์กรอิสระอื่นที่มีใช้คณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติแต่งตั้งขึ้นเป็นกรรมการสรรหาได้ เพราะมีการกำหนดไว้ในร่างรัฐธรรมนูญ ประเด็นที่เป็นปัญหา คือ คณะกรรมการร่างรัฐธรรมนูญจะกำหนดให้กรรมการสรรหาที่ศาลรัฐธรรมนูญและองค์กรอิสระอื่นที่มีใช้คณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติชุดเดิมที่ทำหน้าที่สรรหากรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติเข้ามาทำหน้าที่วินิจฉัยกรณีกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติพ้นจากตำแหน่งก่อนครบวาระ หรือจะกำหนดให้ศาลรัฐธรรมนูญและองค์กรอิสระอื่นแต่งตั้งขึ้นมาใหม่ ในกรณีนี้หากไม่กำหนดไว้อย่างชัดเจนจะทำให้เกิดปัญหาในทางปฏิบัติได้ ทั้งนี้ อาจกำหนดให้ศาลรัฐธรรมนูญและองค์กรอิสระอื่นแต่งตั้งกรรมการสรรหาชุดใหม่จะสะดวกกว่าการกำหนดให้กรรมการสรรหาชุดเดิมที่ศาลรัฐธรรมนูญและองค์กรอิสระแต่งตั้งกลับเข้ามาวินิจฉัย และสอบถามว่า คณะกรรมการร่างรัฐธรรมนูญไม่ได้กำหนดห้ามมิให้กรรมการสรรหาซึ่งได้รับการแต่งตั้งกลับเข้ามาเป็นกรรมการสรรหาอีกหรือไม่ การกำหนดห้ามไว้จะทำให้ผู้ที่มีคุณสมบัติและเคยเป็นกรรมการสรรหาไม่สามารถเข้ามาเป็นกรรมการสรรหาได้อีกซึ่งอาจส่งผลให้ศาลรัฐธรรมนูญและองค์กรอิสระไม่สามารถแต่งตั้งกรรมการสรรหาที่มีคุณสมบัติตามที่กำหนดไว้ได้เพราะผู้ที่มีคุณสมบัติมีจำนวนน้อยลง

ที่ประชุมแสดงสอบถามและความเห็น ดังนี้

- การกำหนดให้ต้องแต่งตั้งกรรมการสรรหาขึ้นมาใหม่เพื่อทำหน้าที่วินิจฉัยกรณีกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติพ้นจากตำแหน่งก่อนครบวาระอาจทำให้ศาลรัฐธรรมนูญและองค์กรอิสระอื่นไม่สามารถแต่งตั้งกรรมการสรรหาได้เพราะผู้ที่มีคุณสมบัติมีจำนวนน้อย

นายธนาวัฒน์ สังข์ทอง เลขาธิการกรรมการ คนที่สอง ชี้แจงว่า ในทางปฏิบัติจะมีกรณีที่คณะกรรมการสรรหาจะต้องวินิจฉัยกรณีที่ผู้ดำรงตำแหน่งในองค์กรอิสระพ้นจากตำแหน่งก่อนครบวาระจำนวนมากพอสมควร การกำหนดให้ใช้วิธีการแต่งตั้งกรรมการสรรหาขึ้นมาใหม่โดยศาลรัฐธรรมนูญและองค์กรอิสระอาจทำให้เสียเวลา

- มีกรรมการแสดงความเห็นว่า ในประเด็นนี้คณะกรรมการร่างรัฐธรรมนูญเคยมีความเห็นว่าการกำหนดให้กรรมการสรรหาโดยตำแหน่งเท่านั้นทำหน้าที่วินิจฉัย

ประธานกรรมการกล่าวว่า ควรแก้ไขความในร่างมาตรา ๙ ให้ประธานศาลปกครองสูงสุดเป็นกรรมการโดยตำแหน่งตามหลักการเดิม เพื่อไม่ให้กรรมการสรรหาที่ทำหน้าที่วินิจฉัยกรณีที่กรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติพ้นจากตำแหน่งก่อนครบวาระมีจำนวนน้อยเกินไป ดังนั้น เสนอแก้ไขความในร่างมาตรา ๙ วรรคหนึ่ง เป็นดังนี้

“มาตรา ๙ เมื่อมีกรณีที่จะต้องมีการสรรหาผู้สมควรได้รับการแต่งตั้งเป็นกรรมการให้เป็นหน้าที่และอำนาจของคณะกรรมการสรรหา ซึ่งประกอบด้วย

(๑) ประธานศาลฎีกา เป็นประธานกรรมการ

(๒) ประธานสภาผู้แทนราษฎร และผู้นำฝ่ายค้านในสภาผู้แทนราษฎรเป็นกรรมการ

(๓) ประธานศาลปกครองสูงสุด เป็นกรรมการ

(๔) บุคคลซึ่งศาลรัฐธรรมนูญและองค์กรอิสระที่มีลักษณะทรงบทวิเทศสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ แต่งตั้งหรือผู้ซึ่งคุณสมบัติตามวรรค ๒ และวรรค ๓ และไม่มีลักษณะดังที่กล่าว
ตามวรรค ๔ และไม่เคยปฏิบัติหน้าที่ใด ๆ ในศาลรัฐธรรมนูญหรือองค์กรอิสระ องค์กรสรรหา
หนึ่งคน เป็นกรรมการ

(๕) ผู้แทนองค์กรเอกชนด้านสิทธิมนุษยชน องค์กรละหนึ่งคน ซึ่งเลือกกันเองให้เหลือสองคน เป็นกรรมการ

(๖) ผู้แทนสหภาพความหนึ่งคน ผู้แทนสภาวิชาชีพทางการแพทย์และสาธารณสุขเลือกกันเองให้เหลือหนึ่งคน และผู้แทนสภาวิชาชีพสื่อมวลชนเลือกกันเองให้เหลือหนึ่งคน เป็นกรรมการ”

นางจรี วิจิตรวาทการ กรรมการ ในฐานะประธานอนุกรรมการพิจารณาศึกษาหลักการร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ พ.ศ. สอบถามว่าการแก้ไขเพิ่มเติมให้ประธานศาลปกครองสูงสุดเข้ามาเป็นกรรมการสรรหาด้วยจะทำให้เกิดข้อครหาว่ากรรมการสรรหามีสัดส่วนของตุลาการมากเกินไปหรือไม่

ประธานกรรมการกล่าวว่า องค์ประกอบของกรรมการสรรหามีสัดส่วนของผู้แทนองค์กรเอกชนด้านสิทธิมนุษยชนและผู้แทนสาขาวิชาชีพอื่น ๆ มากกว่ากรรมการสรรหาที่มาจากศาลฎีกา ศาลปกครองสูงสุดและสภาผู้แทนราษฎรรวมกัน

นายธนาวัฒน์ สังข์ทอง เลขาธิการกรรมการ คนที่สอง ชี้แจงว่า การแก้ไขเพิ่มเติมให้ประธานศาลปกครองสูงสุดเป็นกรรมการสรรหา ทั้งที่กำหนดให้ศาลปกครองทำหน้าที่วินิจฉัยปัญหาเรื่องการสรรหา อาจทำให้เกิดการขัดกันของหน้าที่

- มีกรรมการแสดงความเห็นว่า การแต่งตั้งกรรมการสรรหาโดยตำแหน่งอาจทำให้เกิดการวิ่งเต้นได้ง่าย และทำให้คาดการณ์ล่วงหน้าได้ว่าผู้ดำรงตำแหน่งในองค์กรอิสระซึ่งดำรงตำแหน่งอยู่ในปัจจุบันคนใดบ้างที่จะได้ดำรงตำแหน่งต่อไป

ประธานกรรมการกล่าวว่า การวิ่งเต้นกับประธานศาลฎีกาและประธานศาลปกครองสูงสุดคงเป็นไปได้ยาก

นายธนาวัฒน์ สังข์ทอง เลขาธิการกรรมการ คนที่สอง กล่าวว่า ควรเปลี่ยนกรรมการตามความใน (๓) ของร่างมาตรา ๙ วรรคหนึ่ง เป็นตุลาการศาลปกครองสูงสุดซึ่งที่ประชุมใหญ่ศาลปกครองสูงสุดเลือกเป็นกรรมการ เพราะจะทำให้ไม่สามารถทราบล่วงหน้าได้ว่าใครจะได้รับเลือกให้เป็นกรรมการสรรหา

ประธานกรรมการเสนอแก้ไขเพิ่มเติมความในร่างมาตรา ๙ วรรคหนึ่ง (๓) เป็นดังนี้

“(๓) พระราชกฤษฎีกาศาลปกครองสูงสุดที่ประชุมใหญ่ของศาลปกครองสูงสุดมีมติแต่งตั้งเป็นกรรมการ”

นายรชิต สิงหเสนี โฆษกกรรมการ ในฐานะรองประธานอนุกรรมการพิจารณาศึกษาหลักการร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ พ.ศ. สอบถามว่าการกำหนดให้ตุลาการศาลปกครองสูงสุดที่ประชุมใหญ่ของศาลปกครองสูงสุดมีมติแต่งตั้งเป็นกรรมการสรรหาแทนประธานศาลปกครองสูงสุดจะเหมาะสมหรือไม่

ประธานกรรมการกล่าวว่า เหตุที่กำหนดให้ตุลาการศาลปกครองสูงสุดที่ประชุมใหญ่ของตุลาการในศาลปกครองสูงสุดมีมติแต่งตั้งเป็นกรรมการ เพื่อไม่ให้กรรมการในสัดส่วนของศาลปกครองสูงสุดเป็นการกำหนดเฉพาะเจาะจงเกินไป และทำให้ประธานศาลปกครองสูงสุดพ้นจากข้อครหาว่ากระทำการขัดกันของหน้าที่ในการเป็นกรรมการสรรหากับการเป็นหัวหน้าของตุลาการศาลปกครองซึ่งทำหน้าที่วินิจฉัยข้อพิพาทเรื่องการสรรหา

- มีกรรมการแสดงความเห็นว่า ปัจจุบันตุลาการศาลปกครองสูงสุดมีจำนวนไม่มากนัก

ประธานกรรมการกล่าวว่า ปัจจุบันตุลาการศาลปกครองสูงสุดมีจำนวนประมาณห้าสิบคน คณะกรรมการร่างรัฐธรรมนูญจึงได้กำหนดสัดส่วนของตุลาการศาลรัฐธรรมนูญโดยมาจากตุลาการศาลปกครองสูงสุดถึงสองคน ควรนำความในวรรคห้าของร่างมาตรา ๙ มากำหนดไว้ในร่างมาตรานี้ด้วย และเสนอแก้ไขเพิ่มเติมร่างมาตรา ๑๕ วรรคสาม เป็นดังนี้ “เมื่อมีปัญหาว่ากรรมการผู้ใดพ้นจากตำแหน่งตาม (๒) (๓) หรือ (๔) หรือไม่ให้เป็นหน้าที่และอำนาจของคณะกรรมการสรรหาซึ่งประกอบด้วยกรรมการตามมาตรา ๙ (๑) (๒) และ (๓) และ (๕) เป็นผู้วินิจฉัย คำวินิจฉัยของคณะกรรมการสรรหาดังกล่าวให้เป็นที่สุด”

นายอรรถสิทธิ์ กันมล ประธานอนุกรรมการยกร่างกฎหมายประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยผู้ตรวจการแผ่นดิน และกฎหมายประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ ชี้แจงว่า คณะกรรมการร่างรัฐธรรมนูญเคยพิจารณาว่า คณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติไม่มีอำนาจในการวินิจฉัยชี้ขาดหรือใช้อำนาจตามกฎหมายโดยตรง กรณีที่กรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติเหลืออยู่เพียงสองคนให้สามารถปฏิบัติหน้าที่ต่อไปได้ ในประเด็นนี้เสนอให้ที่ประชุมอีกครั้งว่า ควรกำหนดจำนวนไว้เท่าเดิมหรือกำหนดเพิ่มเติมขึ้น

ประธานกรรมการกล่าวว่า กรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ และผู้ตรวจการแผ่นดินเพียงคนเดียวก็สามารถปฏิบัติหน้าที่ได้ และอาจทำหน้าที่ได้รวดเร็วยิ่งขึ้นด้วย จึงเสนอแก้ไขความในวรรคห้าของร่างมาตรานี้ เป็นดังนี้ “ในระหว่างที่กรรมการพ้นจากตำแหน่งก่อนวาระ และยังไม่มีการแต่งตั้งกรรมการแทนตำแหน่งที่ว่าง ให้คณะกรรมการเท่าที่เหลืออยู่ปฏิบัติหน้าที่ต่อไปได้ เว้นแต่จะมีพระราชกฤษฎีกา ไม่ที่ยกสองตน” และสอบถามว่า ความว่า “ก่อนวาระ” ในวรรคห้าของร่างมาตรานี้ควรตัดออกหรือไม่ เพราะคณะกรรมการร่างรัฐธรรมนูญไม่ได้กำหนดให้กรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติที่พ้นจากตำแหน่งอยู่ปฏิบัติหน้าที่ต่อไป

นายอรรถสิทธิ์ กันมล ประธานอนุกรรมการยกร่างกฎหมายประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยผู้ตรวจการแผ่นดิน และกฎหมายประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ ชี้แจงว่า ความในร่างมาตรา ๑๔ วรรคสองกำหนดให้กรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติปฏิบัติหน้าที่ต่อไปเฉพาะกรณีพ้นจากตำแหน่งเพราะครบวาระเท่านั้น

ประธานกรรมการกล่าวว่า หากมีการกำหนดไว้ในร่างมาตรา ๑๔ วรรคสอง ความในวรรคห้าของร่างมาตรานี้ก็ไม่ควรตัดคำว่า “ก่อนวาระ” ออก

นายธนาววัฒน์ สังข์ทอง เลขานุการกรรมการ คนที่สอง ชี้แจงว่า ความในวรรคสี่ของร่างมาตรานี้กำหนดว่ากรณีเหลือกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติเพียงคนเดียวก็สามารถปฏิบัติหน้าที่ได้ แต่ความในร่างมาตรานี้กลับกำหนดให้คณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติทำงานในรูปแบบของการประชุม อาจต้องแก้ไขเพิ่มเติมความในร่าง ๑๗ ว่า ในกรณีที่กรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติเหลืออยู่ปฏิบัติหน้าที่เพียงคนเดียวไม่ต้องมีการประชุม เพื่อไม่ให้เกิดปัญหาว่ากรณีที่ไม่มีการประชุมเพราะเหลือกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติปฏิบัติหน้าที่เพียงคนเดียวเป็นการขัดต่อความในร่างมาตรา ๑๗

ประธานกรรมการสอบถามว่า ร่างมาตราใดในร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญนี้ที่กำหนดให้ต้องมีการประชุมคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ

นายธนาววัฒน์ สังข์ทอง เลขานุการกรรมการ คนที่สอง ชี้แจงว่า การปฏิบัติงานโดยปกติของคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติจะมีการประชุมเพื่อพิจารณาเรื่องต่าง ๆ ที่อยู่ในหน้าที่และอำนาจ

ประธานกรรมการกล่าวว่า ในกรณีที่เหลือกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติปฏิบัติหน้าที่เพียงคนเดียวการปฏิบัติงานตามหน้าที่และอำนาจของกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติซึ่งกระทำได้เพียงลำพังก็ไม่จำเป็นต้องมีการประชุม แต่ถ้าเป็นหน้าที่และอำนาจร่วมกันของคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติก็จะต้องมีการประชุม

นายปกรณ์ นิลประพันธ์ เลขานุการกรรมการ คนที่หนึ่ง ชี้แจงว่า ในประเด็นเรื่องการประชุมของคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาตินั้นอาจกำหนดไว้ในลักษณะเช่นเดียวกับคณะกรรมการการเลือกตั้งว่าเรื่องใดบ้างที่ต้องมีการประชุม

ประธานกรรมการสอบถามว่า หน้าที่และอำนาจของคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติกำหนดไว้ในร่างมาตราใด

นายธนาววัฒน์ สังข์ทอง เลขานุการกรรมการ คนที่สอง ชี้แจงว่า หน้าที่และอำนาจของคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติกำหนดไว้ในร่างมาตรา ๑๔

ประธานกรรมการกล่าวว่า ควรนำประเด็นดังกล่าวไปพิจารณาแก้ไขเพิ่มเติมในร่างมาตรา ๑๔

- มีกรรมการสอบถามว่า ในกรณีที่คณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติเหลือเพียงหนึ่งคนจะสามารถปฏิบัติหน้าที่ต่อไปได้หรือไม่

ประธานกรรมการเสนอแก้ไขเพิ่มเติมความในวรรคห้าของร่างมาตรา ๑๕ เป็นดังนี้ “ในระหว่างที่กรรมการพ้นจากตำแหน่งก่อนวาระ และยังไม่มีการแต่งตั้งกรรมการแทนตำแหน่งที่ว่าง ให้คณะกรรมการเท่าที่เหลืออยู่ปฏิบัติหน้าที่ต่อไปได้ เว้นแต่จะมีกรรมการเหลืออยู่ไม่ถึงสองคน ในกรณีที่กรรมการเหลือไม่ถึงสามคน ให้ปฏิบัติหน้าที่ได้เพียงเท่าที่จำเป็น”

มติที่ประชุม

คณะกรรมการมีมติ ดังนี้

๑. รอการพิจารณาร่างมาตรา ๑๕ ไว้ก่อน

๒. แก้ไขเพิ่มเติมร่างมาตรา ๙ วรรคหนึ่ง เป็นดังนี้

“มาตรา ๙ เมื่อมีกรณีที่จะต้องมีการสรรหาผู้สมควรได้รับการแต่งตั้งเป็นกรรมการให้เป็นหน้าที่และอำนาจของคณะกรรมการสรรหา ซึ่งประกอบด้วย

(๑) ประธานศาลฎีกา เป็นประธานกรรมการ

(๒) ประธานสภาผู้แทนราษฎร และผู้นำฝ่ายค้านในสภาผู้แทนราษฎรเป็นกรรมการ

(๓) ประชาชนตุลาการศาลปกครองสูงสุดที่ประชุมใหญ่ของศาลปกครองสูงสุดมีมติแต่งตั้งเป็นกรรมการ

(๕) บุคคลซึ่งศาลรัฐธรรมนูญและองค์การอิสระที่มีใช้คณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติแต่งตั้งสรรหาผู้ซึ่งคุณสมบัติตามวรรค ๒ และวรรค ๓ และไม่มีลักษณะต้องห้ามตามวรรค ๕ และไม่มีเหตุปฏิบัติหน้าที่ใด ๆ ในศาลรัฐธรรมนูญหรือองค์การอิสระ องค์การอิสระหนึ่งสदन เป็นกรรมการ

(๕) ผู้แทนองค์กรเอกชนด้านสิทธิมนุษยชน องค์กรละหนึ่งคน ซึ่งเลือกกันเองให้เหลือสองคนเป็นกรรมการ

(๖) ผู้แทนสภาพนายความหนึ่งคน ผู้แทนสภาวิชาชีพทางการแพทย์และสาธารณสุขเลือกกันเองให้เหลือหนึ่งคน และผู้แทนสภาวิชาชีพสื่อมวลชนเลือกกันเองให้เหลือหนึ่งคน เป็นกรรมการ”

มาตรา ๑๖

“มาตรา ๑๖ เมื่อมีผู้ร้องขอโดยมีหลักฐานตามสมควรว่ากรรมการผู้ใดพ้นจากตำแหน่งตามมาตรา ๑๕ (๒) (๓) หรือ (๔) ให้สำนักงานเลขาธิการวุฒิสภาเสนอเรื่องต่อประธานกรรมการสรรหาตามมาตรา ๑๕ วรรคสาม ภายในห้าวันนับแต่วันที่ได้รับการร้องขอ ทั้งนี้ ตามหลักเกณฑ์และวิธีการที่คณะกรรมการสรรหาดังกล่าวกำหนด

เมื่อประธานกรรมการสรรหาได้รับเรื่องตามวรรคหนึ่ง ให้ประธานกรรมการสรรหาแจ้งต่อศาลรัฐธรรมนูญและองค์การอิสระที่มีใช้คณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติเพื่อดำเนินการสรรหาและแต่งตั้งกรรมการสรรหาตามมาตรา ๑๕ วรรคสาม ให้แล้วเสร็จตามมาตรา ๙ และมาตรา ๑๐ และให้ประธานกรรมการสรรหาเรียกประชุมกรรมการสรรหาดังกล่าวเพื่อพิจารณาและมีมติในเรื่องที่มีผู้ร้องขอตามวรรคหนึ่งโดยเร็ว มติของคณะกรรมการสรรหาให้เป็นไปตามเสียงข้างมาก ในกรณีที่มีคะแนนเสียงเท่ากัน ให้ประธานกรรมการสรรหาออกเสียงเพิ่มขึ้นอีกหนึ่งเสียงเป็นเสียงชี้ขาด”

ประเด็นการพิจารณา

ประธานกรรมการมอบหมายให้คณะอนุกรรมการร่างกฎหมายประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยผู้ตรวจการแผ่นดิน และกฎหมายประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติปรับปรุงความในร่างมาตรานี้ใหม่ให้สอดคล้องกับความในร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญฉบับนี้ที่คณะกรรมการร่างรัฐธรรมนูญแก้ไขเพิ่มเติม

มติที่ประชุม

คณะกรรมการมีมติรอการพิจารณาร่างมาตรา ๑๖

มาตรา ๑๗

“มาตรา ๑๗ การประชุมของคณะกรรมการต้องมีกรรมการมาประชุมไม่น้อยกว่ากึ่งหนึ่งของจำนวนกรรมการที่มีอยู่ จึงจะเป็นองค์ประชุม ในกรณีที่กรรมการคนใดไม่อาจมาประชุมได้ ให้จัดแจ้งเหตุนั้นไว้ในรายงานการประชุม

ให้ประธานกรรมการเป็นประธานในที่ประชุม ถ้าประธานกรรมการไม่มาประชุม ให้กรรมการที่มาประชุมเลือกกรรมการคนหนึ่งเป็นประธานในที่ประชุมทั้งนี้ หลักเกณฑ์และวิธีการประชุมของคณะกรรมการให้เป็นไปตามระเบียบที่คณะกรรมการกำหนด

ในการวินิจฉัยชี้ขาดให้ถือเสียงข้างมาก ถ้ามีคะแนนเสียงเท่ากัน ให้ประธานในที่ประชุมออกเสียงเพิ่มขึ้นอีกหนึ่งเสียงหนึ่งเป็นเสียงชี้ขาด

ในการประชุม ถ้ามีการพิจารณาเรื่องที่กรรมการผู้ใดมีส่วนได้เสีย กรรมการผู้นั้นไม่มีสิทธิเข้าประชุม”

ประเด็นการพิจารณา

- ไม่มี -

มติที่ประชุม

คณะกรรมการมีมติเห็นชอบร่างมาตรา ๑๗ โดยไม่มีการแก้ไข

มาตรา ๑๘

“มาตรา ๑๘ การปฏิบัติหน้าที่และการใช้อำนาจของคณะกรรมการต้องเป็นไปโดยสุจริตเที่ยงธรรม กล่าวหาญ เป็นกลาง อิสระ และปราศจากอคติทั้งปวงในการใช้ดุลพินิจและปฏิบัติตนให้ถูกต้องตามมาตรฐานทางจริยธรรม ทั้งต้องคำนึงถึงความผาสุกของประชาชนชาวไทยและผลประโยชน์ส่วนรวมของชาติเป็นสำคัญ

ให้คณะกรรมการมาปฏิบัติหน้าที่เต็มเวลา

ในระหว่างการดำรงตำแหน่งและภายหลังพ้นจากตำแหน่งไม่เกินสองปีกรรมการต้องไม่รับเงินหรือประโยชน์ใด ๆ จาก

(๑) บุคคลผู้ไม่มีสัญชาติไทย

(๒) นิติบุคคลตามกฎหมายต่างประเทศที่ประกอบธุรกิจหรือกิจการหรือจดทะเบียนสาขาอยู่ในหรือนอกราชอาณาจักร

(๓) นิติบุคคลที่จดทะเบียนในราชอาณาจักรโดยมีบุคคลผู้ไม่มีสัญชาติไทยมีทุนหรือเป็นผู้ถือหุ้นเกินกว่าร้อยละสี่สิบเก้า ในกรณีที่เป็นบริษัทมหาชนจำกัดที่จดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย ให้พิจารณาตามที่ปรากฏในทะเบียนผู้ถือหุ้นของบริษัทดังกล่าวหุ้นที่ไม่ปรากฏชื่อผู้ถือหุ้นหรือโดยตัวแทนของบุคคลที่ไม่เปิดเผยชื่อ ให้ถือว่าเป็นหุ้นที่ถือโดยผู้ไม่มีสัญชาติไทย

(๔) องค์กรหรือนิติบุคคลที่ได้รับทุนหรือได้รับเงินอุดหนุนจากต่างประเทศซึ่งมีวัตถุประสงค์ดำเนินกิจการเพื่อประโยชน์ของบุคคลผู้ไม่มีสัญชาติไทย”

ประเด็นการพิจารณา

ประธานกรรมการสอบถามว่า คำว่า “กรรมการ” ในร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญนี้ กำหนดนิยามไว้อย่างไร

นายอรรถสิทธิ์ กันมล ประธานอนุกรรมการร่างกฎหมายประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยผู้ตรวจการแผ่นดิน และกฎหมายประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ ชี้แจงว่า คำว่า “กรรมการ” ในร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญนี้ หมายความว่า ประธานกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติและกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ

ประธานกรรมการเสนอแก้ไขเพิ่มเติมความในร่างมาตรา ๑๘ และเพิ่มความเป็นร่างมาตรา ๑๘/๑ ดังนี้

“มาตรา ๑๘ การปฏิบัติหน้าที่และการใช้อำนาจของคณะกรรมการต้องเป็นไปโดยสุจริตเที่ยงธรรม กล่าวหาญ เป็นกลาง อิสระ และปราศจากอคติทั้งปวงในการใช้ดุลพินิจและปฏิบัติตนให้ถูกต้องตามมาตรฐานทางจริยธรรม ทั้งต้องคำนึงถึงความผาสุกของประชาชนชาวไทยและผลประโยชน์ส่วนรวมของชาติเป็นสำคัญ

ให้คณะกรรมการต้องมาปฏิบัติหน้าที่เต็มเวลา

ในระหว่งการดำรงตำแหน่งและภายหลังพ้นจากตำแหน่งไม่เกินสองปีการดำรงตำแหน่งไม่รับเงินหรือประโยชน์ใด ๆ สด

(๑) บุคคลผู้ไม่มีสัญชาติไทย

(๒) นิติบุคคลตามกฎหมายต่างประเทศที่ประกอบธุรกิจหรือกิจการหรือจดทะเบียนสาขาอยู่ในหรือนอกราชอาณาจักร

(๓) นิติบุคคลที่จดทะเบียนในราชอาณาจักรโดยมีบุคคลผู้ไม่มีสัญชาติไทยถือหุ้นหรือเป็นผู้อยู่ถือหุ้นเกินกว่าร้อยละสี่สิบเก้า ในกรณีที่ เป็นบริษัทมหาชนจำกัดที่จดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย ให้พิจารณาตามที่ปรากฏในทะเบียนผู้ถือหุ้นของบริษัทดังกล่าวหุ้นที่ไม่ปรากฏชื่อผู้ถือหุ้นหรือโดยตัวแทนของบุคคลที่ไม่เปิดเผยชื่อ ให้ถือว่าเป็นหุ้นที่ถือโดยผู้ไม่มีสัญชาติไทย

(๔) องค์การหรือนิติบุคคลที่ได้รับทุนหรือได้รับเงินอุดหนุนจากต่างประเทศซึ่งมีวัตถุประสงค์ดำเนินกิจการเพื่อประโยชน์ของบุคคลผู้ไม่มีสัญชาติไทย”

“มาตรา ๑๘/๑ ในระหว่างการดำรงตำแหน่งและภายหลังพ้นจากตำแหน่งไม่เกินสองปีกรรมการต้องไม่รับเงินหรือประโยชน์ใด ๆ จาก

(๑) บุคคลผู้ไม่มีสัญชาติไทย

(๒) นิติบุคคลตามกฎหมายต่างประเทศที่ประกอบธุรกิจหรือกิจการหรือจดทะเบียนสาขาอยู่ในหรือนอกราชอาณาจักร

(๓) นิติบุคคลที่จดทะเบียนในราชอาณาจักรโดยมีบุคคลผู้ไม่มีสัญชาติไทยถือหุ้นหรือเป็นผู้อยู่ถือหุ้นเกินกว่าร้อยละสี่สิบเก้า ในกรณีที่ เป็นบริษัทมหาชนจำกัดที่จดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย ให้พิจารณาตามที่ปรากฏในทะเบียนผู้ถือหุ้นของบริษัทดังกล่าวหุ้นที่ไม่ปรากฏชื่อผู้ถือหุ้นหรือโดยตัวแทนของบุคคลที่ไม่เปิดเผยชื่อ ให้ถือว่าเป็นหุ้นที่ถือโดยผู้ไม่มีสัญชาติไทย

(๔) องค์การหรือนิติบุคคลที่ได้รับทุนหรือได้รับเงินอุดหนุนจากต่างประเทศซึ่งมีวัตถุประสงค์ดำเนินกิจการเพื่อประโยชน์ของบุคคลผู้ไม่มีสัญชาติไทย”

นายอรรถสิทธิ์ กันมล ประธานอนุกรรมการร่างกฎหมายประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยผู้ตรวจการแผ่นดิน และกฎหมายประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ ชี้แจงว่า คณะกรรมการร่างรัฐธรรมนูญกังวลว่ากรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติจะไปรับผลประโยชน์จากต่างประเทศอันจะส่งผลกระทบต่อการทำงานที่ จึงกำหนดห้ามมิให้กรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติรับผลประโยชน์จากต่างประเทศทั้งในระหว่างดำรงตำแหน่งและหลังจากพ้นจากตำแหน่งสองปี บทบัญญัติในลักษณะเช่นนี้ไม่ได้มีการกำหนดไว้ในร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยคณะกรรมการเลือกตั้ง ทั้งนี้ คณะกรรมการร่างรัฐธรรมนูญควรพิจารณาว่าควรนำไปกำหนดไว้ในร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญอื่นด้วยหรือไม่

ประธานกรรมการกล่าวว่า การที่กำหนดห้ามมิให้รับผลประโยชน์ใด ๆ ภายหลังพ้นจากผู้ดำรงตำแหน่งในองค์กรอิสระนั้น คณะกรรมการร่างรัฐธรรมนูญจะต้องคำนึงถึงการประกอบอาชีพของบุคคลเหล่านั้นด้วย และคณะกรรมการการเลือกตั้งก็มีลักษณะที่แตกต่างจากคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ คณะกรรมการร่างรัฐธรรมนูญจึงต้องพิจารณาให้รอบคอบ ทั้งนี้ ควรนำประเด็นดังกล่าวไปพิจารณาประกอบการแก้ไขปรับปรุงร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยคณะกรรมการการเลือกตั้ง

นายบรรชิต สิงหเสนี โฆษกกรรมการ ในฐานะรองประธานอนุกรรมการพิจารณาศึกษาหลักการร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ พ.ศ. กล่าวว่า

ความว่า “ซึ่งมีวัตถุประสงค์ดำเนินกิจการเพื่อประโยชน์ของบุคคลผู้ไม่มีสัญชาติไทย” ใน (๔) ของร่างมาตรา ๑๘/๑ ที่เพิ่มขึ้นใหม่นั้น ทำให้ต้องมีการพิสูจน์ว่าองค์การหรือนิติบุคคลตามความใน (๔) มีวัตถุประสงค์ดำเนินกิจการเพื่อประโยชน์ของบุคคลผู้ไม่มีสัญชาติไทยด้วยหรือไม่ และสอบถามว่าการตัดความว่า “ซึ่งมีวัตถุประสงค์ดำเนินกิจการเพื่อประโยชน์ของบุคคลผู้ไม่มีสัญชาติไทย” ออก จะเหมาะสมหรือไม่

ประธานกรรมการสอบถามว่า ความว่า “ซึ่งมีวัตถุประสงค์ดำเนินกิจการเพื่อประโยชน์ของบุคคลผู้ไม่มีสัญชาติไทย” กำหนดขึ้นเพื่อขยายความคำว่า “องค์การหรือนิติบุคคล” หรือคำว่า “เงินอุดหนุนจากต่างประเทศ”

นายธนาวัฒน์ สังข์ทอง เลขานุการกรรมการ คนที่สอง ชี้แจงว่า เงินทุนหรือเงินอุดหนุนไม่ว่าจะมีที่มาจากที่ใดไม่ว่าทั้งในประเทศหรือต่างประเทศ หากรับแล้วทำให้การปฏิบัติหน้าที่ของกรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติถูกบิดเบือนก็ควรกำหนดห้ามมิให้รับ

นางจรี วิจิตรวาทการ กรรมการ ในฐานะประธานอนุกรรมการพิจารณาศึกษาหลักการร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ พ.ศ. กล่าวว่า ความในร่างมาตรา ๑๘/๑ ที่เพิ่มขึ้นใหม่อาจเป็นการจำกัดมากเกินไป และทำให้ไม่สามารถนำเงินอุดหนุนที่ได้รับจากต่างประเทศมาใช้จ่ายเพื่อประโยชน์ของประเทศได้

ประธานกรรมการกล่าวว่า เหตุที่ต้องกำหนดห้ามไว้เนื่องจากอาจจะมีการตอบแทนด้วยการให้ประโยชน์หรือเกิดการบิดเบือนในการปฏิบัติหน้าที่ และเสนอแก้ไขเพิ่มเติมความในร่างมาตรา ๑๘/๑ วรรคหนึ่ง (๔) ที่เพิ่มขึ้นใหม่ เป็นดังนี้ “(๔) องค์การหรือนิติบุคคลที่มีรายได้หลักจากทุนหรือเงินอุดหนุนจากต่างประเทศ”

ที่ประชุมสอบถามและแสดงความเห็น ดังนี้

- ควรกำหนดมิให้นำความในร่างมาตรา ๑๘/๑ ที่เพิ่มขึ้นใหม่ไปใช้บังคับกับกรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติที่ดำรงตำแหน่งอยู่ในปัจจุบันซึ่งต้องพ้นจากตำแหน่งเพราะขาดคุณสมบัติตามที่กำหนดไว้ในร่างรัฐธรรมนูญด้วยหรือไม่

ประธานกรรมการกล่าวว่า ความในร่างมาตรา ๑๘/๑ ที่เพิ่มขึ้นใหม่กำหนดห้ามเฉพาะกรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติที่ดำรงตำแหน่งตามร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญนี้เท่านั้น

นายปกรณ์ นิลประพันธ์ เลขานุการกรรมการ คนที่หนึ่ง สอบถามว่า กรณีที่มีการเชิญไปบรรยายในต่างประเทศโดยไม่เสียค่าใช้จ่ายใด ๆ จะเข้าข้อห้ามตามความในร่างมาตรา ๑๘/๑ ที่เพิ่มขึ้นใหม่หรือไม่

ประธานกรรมการกล่าวว่า กรณีดังกล่าวเข้าลักษณะข้อห้ามตามร่างมาตรา ๑๘/๑ ที่เพิ่มขึ้นใหม่นี้ด้วย

นายธนาวัฒน์ สังข์ทอง เลขานุการกรรมการ คนที่สอง สอบถามว่า กรณีที่องค์การระหว่างประเทศเป็นผู้รับผิดชอบค่าใช้จ่ายในการไปร่วมประชุมหรือศึกษาดูงานจะเข้าลักษณะข้อห้ามตามร่างมาตรา ๑๘/๑ ที่เพิ่มขึ้นใหม่หรือไม่

ประธานกรรมการกล่าวว่า กรณีเช่นนั้นไม่ควรรับเพราะไม่เหมาะสม

- มีกรรมการสอบถามว่า กรณีที่องค์การระหว่างประเทศออกค่าใช้จ่ายต่าง ๆ ในการเดินทางไปประชุมหรือศึกษาดูงานในต่างประเทศให้ทั้งหมด ยกเว้นเฉพาะค่าบัตรโดยสารเครื่องบินที่ต้องจ่ายเอง กรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติจะสามารถรับไว้ได้หรือไม่

ประธานกรรมการกล่าวว่า กรณีเช่นนั้นก็ไม่ควรรับ

- มีกรรมการแสดงความเห็นว่า กรณีที่องค์การระหว่างประเทศมอบเงินให้แก่มหาวิทยาลัย และให้มหาวิทยาลัยดังกล่าวเชิญและออกค่าใช้จ่ายในการเดินทางให้แก่กรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติสามารถทำได้ เพราะมหาวิทยาลัยไม่ได้มีรายได้หลักจากเงินทุนหรือเงินอุดหนุนจากต่างประเทศ

ประธานกรรมการกล่าวว่า ในกรณีที่มีการเชิญอดีตกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติไปร่วมบรรยายให้ความรู้ด้านสิทธิมนุษยชนในนามของหน่วยงานของรัฐภายในประเทศสามารถกระทำได้ แม้หน่วยงานของรัฐดังกล่าวจะรับเงินสนับสนุนจากต่างประเทศเพื่อร่วมมือจัดงานสัมมนาก็ตาม หากอดีตกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติคนดังกล่าวไม่ได้รับเงินหรือผลประโยชน์จากองค์การต่างประเทศโดยตรง

- มีกรรมการแสดงความเห็นว่า ในกรณีที่อดีตกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติมีผลงานเป็นที่ประจักษ์ในขณะที่ยังดำรงตำแหน่ง อาจถูกเชิญไปบรรยายให้ความรู้ด้านสิทธิมนุษยชนแก่องค์การต่างประเทศก็ควรให้อดีตกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติคนดังกล่าวสามารถรับเงินหรือประโยชน์จากองค์การต่างประเทศได้ ดังนั้น การบัญญัติไว้ในร่างมาตรา ๑๘/๑ ในลักษณะที่เป็นการห้ามรับเงินหรือประโยชน์อื่นใดเป็นเวลาสองปีอาจเป็นการบัญญัติที่ไม่เหมาะสม

- ในกรณีที่กรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติคนใดพ้นจากตำแหน่งไปแล้วไปบรรยายให้ความรู้ในต่างประเทศในเรื่องที่ไม่เกี่ยวกับวัตถุประสงค์ของคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติโดยตรง แต่เป็นการบรรยายให้ความรู้อันเป็นประโยชน์ต่อบุคคลที่เชิญ ควรให้รับเงินหรือประโยชน์ในการไปบรรยายดังกล่าวได้

- ในกรณีที่อดีตผู้ดำรงตำแหน่งกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติไปทำงานที่ไม่เกี่ยวข้องทางด้านสิทธิมนุษยชนในองค์การต่างประเทศ โดยไม่ก่อให้เกิดผลกระทบต่อหน่วยงานด้านสิทธิมนุษยชนภายในประเทศไทย ก็ควรให้อดีตกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติคนดังกล่าวสามารถไปทำงานโดยรับเงินหรือประโยชน์ใดๆ ได้

ประธานกรรมการกล่าวว่า อาจเป็นกรณีที่องค์การต่างประเทศมีการสัญญาว่าจ้างอดีตกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติไว้ล่วงหน้าก่อนที่จะพ้นจากตำแหน่ง ว่าหากขณะดำรงตำแหน่งได้ปฏิบัติงานเป็นประโยชน์แก่องค์การด้านสิทธิมนุษยชนของต่างประเทศแล้ว หลังพ้นจากตำแหน่งจะตอบแทนประโยชน์ให้แก่กรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติคนดังกล่าว อาทิ สัญญาว่าจะดำเนินการให้อดีตกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติคนดังกล่าวเข้าทำงานในองค์การต่างประเทศที่มีค่าตอบแทนสูง เป็นต้น จึงเป็นไปได้ว่าในขณะที่ดำรงตำแหน่งกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติผู้นั้นอาจยังไม่มีเงินหรือประโยชน์ตอบแทนจากองค์การต่างประเทศ แต่เป็นการสัญญาว่าจะให้เงินหรือประโยชน์ตอบแทนในภายหลังได้

- มีกรรมการสอบถามว่า ในการพิจารณาของคณะอนุกรรมการพิจารณาศึกษาหลักการร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ พ.ศ. ผู้ชี้แจงที่มาให้ความเห็นต่อคณะอนุกรรมการได้มีการแสดงความเห็นเกี่ยวกับกรณีกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติที่พ้นจากตำแหน่งไปแล้วสามารถที่จะรับเงินหรือประโยชน์ใดๆ ได้ หรือไม่

นางจรี วิจิตรวาทการ กรรมการ ในฐานะประธานอนุกรรมการพิจารณาศึกษาหลักการร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ พ.ศ. ชี้แจงว่า ผู้ที่มาชี้แจงไม่ได้แสดงความเห็นในเรื่องดังกล่าวไว้ อย่างไรก็ตาม ผู้ที่มาชี้แจงได้ให้ความเห็นในประเด็นเกี่ยวกับการรับเงินหรือประโยชน์ใดๆ ในขณะที่ดำรงตำแหน่งกรรมการในนามของคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติว่าควรเปิดโอกาสให้คณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติสามารถที่จะรับเงินหรือประโยชน์ใดๆ ได้ หากเป็นการรับเพื่อประโยชน์ในการดำเนินงานในนามของคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ

ประธานกรรมการกล่าวว่า ความมุ่งหมายของการบัญญัติร่างมาตรา ๑๘/๑ ต้องการห้ามมิให้อดีตกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติรับเงินหรือประโยชน์ใดๆ หลังพ้นจากตำแหน่งนั้น เพื่อไม่ให้เกิดวัฒนธรรมองค์กรในกรณีที่หน่วยงานของรัฐหากจะดำเนินการจัดโครงการต่างๆ จะต้องขอความอนุเคราะห์เงินสนับสนุนจากองค์การต่างประเทศทุกครั้งไป ซึ่งในความเป็นจริงหน่วยงานของรัฐย่อมมีงบประมาณเป็นของ

ตนเองที่จะสามารถดำเนินการตามโครงการต่างๆ ได้อยู่แล้ว ดังนั้น หากปล่อยให้กระทำการดังกล่าว อาจทำให้เกิดปัญหาคุณที่จะต้องตอบแทนระหว่างหน่วยงานของรัฐกับองค์กรต่างประเทศที่ให้เงินสนับสนุน

นอกจากนี้ เสนอเพิ่มความเป็นวรรคสอง ของร่างมาตรา ๑๘/๑ ดังนี้

“ความในวรรคหนึ่งให้ใช้บังคับกับผู้พ้นจากตำแหน่งแล้วยังไม่เกินสองปีด้วยอนุโลม เว้นแต่เป็นการดำเนินการเพื่อประโยชน์ของการเผยแพร่กิจการของคณะกรรมการหรือสำนักงาน ทั้งนี้ เมื่อได้รับความเห็นชอบของคณะกรรมการแล้ว”

- มีกรรมการแสดงความเห็นว่า ความในตอนท้ายของร่างมาตรา ๑๘/๑ วรรคสอง ที่เพิ่มขึ้นมาใหม่ ความว่า “ทั้งนี้ เมื่อได้รับความเห็นชอบของคณะกรรมการแล้ว” อาจเป็นการบัญญัติในลักษณะที่ทำให้ คณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติมีส่วนร่วมรู้เห็นเป็นใจกับการรับเงินหรือประโยชน์ใดๆ ของกรรมการได้

นายปกรณ์ นิลประพันธ์ เลขาธิการกรรมการ คนที่หนึ่ง กล่าวว่า ควรตัดความว่า “ทั้งนี้ เมื่อได้รับความเห็นชอบของคณะกรรมการแล้ว” ในวรรคสองที่เพิ่มขึ้นใหม่ออก เนื่องจากการรับเงินหรือประโยชน์ใดๆ ควรปล่อยให้บุคคลพินิจของกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติที่พ้นจากตำแหน่งในการรับเงินหรือประโยชน์ใดๆ เอง ในกรณีที่ถูกเชิญให้ไปบรรยายด้านสิทธิมนุษยชนในต่างประเทศ

- มีกรรมการแสดงความเห็นว่า หากต้องการให้อดีตกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติสามารถทำงานด้านสิทธิมนุษยชนอย่างแท้จริง ควรเปิดโอกาสให้อดีตกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติสามารถก้าวไปสู่การทำงานด้านสิทธิมนุษยชนในเวทีระหว่างประเทศได้ อย่างไรก็ตาม ในขณะที่ดำรงตำแหน่งก็ยังมี ความจำเป็นที่ต้องบัญญัติห้ามมิให้รับเงินหรือประโยชน์ใดๆ ไว้ เพื่อป้องกันปัญหาผลประโยชน์ทับซ้อนและการแทรกแซงกิจการด้านสิทธิมนุษยชนขององค์กรต่างประเทศ

ประธานกรรมการกล่าวว่า เพื่อเปิดโอกาสให้อดีตกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติที่พ้นจากตำแหน่งสามารถทำงานในเวทีระหว่างประเทศได้โดยสามารถรับเงินหรือประโยชน์ใดๆ ได้ จึงเสนอแก้ไข ความในร่างมาตรา ๑๘/๑ วรรคหนึ่งที่เพิ่มขึ้นใหม่ เป็นดังนี้ “มาตรา ๑๘/๑ ในระหว่างการดำรงตำแหน่ง กรรมการต้องไม่รับเงินหรือประโยชน์ใดๆ จาก...” และตัดความในวรรคสองของร่างมาตรา ๑๘/๑ ที่เสนอ เพิ่มขึ้นใหม่ ออกทั้งวรรค

นางจรี วิจิตรวาทการ กรรมการ ในฐานะประธานอนุกรรมการพิจารณาศึกษาหลักการ ร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ พ.ศ. ตั้งข้อสังเกตว่า ผู้ดำรงตำแหน่งกรรมการในคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ นั้น ควรมีความรู้ทางด้าน ภาษาต่างประเทศ และมีประสบการณ์ด้านสิทธิมนุษยชนในเวทีระหว่างประเทศด้วย

ประธานกรรมการกล่าวว่า แม้ความรู้ความสามารถทางภาษาจะเป็นประโยชน์ในการทำงานในเวที ระหว่างประเทศก็ตาม แต่บุคคลที่มีวิสัยทัศน์ด้านสิทธิมนุษยชนก็สามารถทำงานได้ดีเช่นกัน หากมีปัญหาด้านภาษาก็สามารถจ้างล่ามเพื่อช่วยเหลือเรื่องการทำงานในเวทีระหว่างประเทศได้

มติที่ประชุม

คณะกรรมการมีมติ ดังนี้

๑. แก้ไขเพิ่มเติมร่างมาตรา ๑๘ เป็นดังนี้

“มาตรา ๑๘ การปฏิบัติหน้าที่และการใช้อำนาจของคณะกรรมการต้องเป็นไปโดยสุจริต เที่ยงธรรม กล้าหาญ เป็นกลาง อีสุระ และปราศจากอคติทั้งปวงในการใช้ดุลพินิจและปฏิบัติตนให้ถูกต้อง ตามมาตรฐานทางจริยธรรม ทั้งต้องคำนึงถึงความผาสุกของประชาชนชาวไทยและผลประโยชน์ส่วนรวม ของชาติเป็นสำคัญ

ให้คณะกรรมการต้องมาปฏิบัติหน้าที่เต็มเวลา

ในระหว่งการตรวจตราตัวหนังสือและภาพหนังสือพิมพ์สภากาชาดแห่งประเทศไทยไม่เก็บสองปีตามบทบัญญัติของไม่รับเงินหรือประโยชน์ใด ๆ สภากาชาด

(๑) บุคคลผู้ไม่มีสัญชาติไทย

(๒) นิติบุคคลตามกฎหมายต่างประเทศที่ประกอบธุรกิจหรือกิจการหรือจดทะเบียนสาขาอยู่ในหรือนอกราชอาณาจักร

(๓) นิติบุคคลที่จดทะเบียนในราชอาณาจักรโดยมีบุคคลผู้ไม่มีสัญชาติไทยถือหุ้นหรือเป็นผู้อยู่ถือหุ้นเกินกว่าร้อยละสี่สิบเก้า ในกรณีที่เป็นการประกอบธุรกิจหรือกิจการที่จดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย ให้พิจารณาตามที่ปรากฏในทะเบียนผู้ถือหุ้นหรือโดยตัวแทนของบุคคลที่ไม่เปิดเผยชื่อ ให้ถือว่าเป็นหุ้นที่ถือโดยผู้ไม่มีสัญชาติไทย

(๔) องค์การหรือนิติบุคคลที่ได้รับทุนหรือได้รับเงินอุดหนุนจากต่างประเทศซึ่งมีวัตถุประสงค์ดำเนินกิจการเพื่อประโยชน์ของบุคคลผู้ไม่มีสัญชาติไทย”

๒. ความเป็นร่างมาตรา ๑๘/๑ ดังนี้

“มาตรา ๑๘/๑ ในระหว่างการดำรงตำแหน่ง กรรมการต้องไม่รับเงินหรือประโยชน์ใดๆ จาก

(๑) บุคคลผู้ไม่มีสัญชาติไทย

(๒) นิติบุคคลตามกฎหมายต่างประเทศที่ประกอบธุรกิจหรือกิจการหรือจดทะเบียนสาขาอยู่ในหรือนอกราชอาณาจักร

(๓) นิติบุคคลที่จดทะเบียนในราชอาณาจักรโดยมีบุคคลผู้ไม่มีสัญชาติไทยถือหุ้นหรือเป็นผู้ถือหุ้นเกินกว่าร้อยละสี่สิบเก้า ในกรณีที่เป็นการประกอบธุรกิจหรือกิจการที่จดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย ให้พิจารณาตามที่ปรากฏในทะเบียนผู้ถือหุ้นหรือโดยตัวแทนของบุคคลที่ไม่เปิดเผยชื่อ ให้ถือว่าเป็นหุ้นที่ถือโดยผู้ไม่มีสัญชาติไทย

(๔) องค์การหรือนิติบุคคลที่มีรายได้หลักจากทุนหรือเงินอุดหนุนจากต่างประเทศ”

มาตรา ๑๙

“มาตรา ๑๙ คณะกรรมการมีหน้าที่และอำนาจ ดังต่อไปนี้

(๑) ตรวจสอบและรายงานข้อเท็จจริงที่ถูกต้องเกี่ยวกับการละเมิดสิทธิมนุษยชนทุกกรณีโดยไม่ล่าช้า และเสนอแนะมาตรการหรือแนวทางที่เหมาะสมในการป้องกันหรือแก้ไขการละเมิดสิทธิมนุษยชน รวมทั้งการเยียวยาผู้ได้รับความเสียหายจากการละเมิดสิทธิมนุษยชนต่อหน่วยงานของรัฐหรือเอกชนที่เกี่ยวข้อง

(๒) จัดทำรายงานผลการประเมินสถานการณ์ด้านสิทธิมนุษยชนของประเทศเสนอต่อรัฐสภาและคณะรัฐมนตรี และเผยแพร่ต่อประชาชน

(๓) เสนอแนะมาตรการหรือแนวทางในการส่งเสริมและคุ้มครองสิทธิมนุษยชนต่อรัฐสภา คณะรัฐมนตรี และหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง รวมทั้งตลอดทั้งการแก้ไขปรับปรุงกฎหมาย กฎ ระเบียบ หรือคำสั่งใด ๆ เพื่อให้สอดคล้องกับหลักสิทธิมนุษยชน

(๔) ชี้แจงและรายงานข้อเท็จจริงที่ถูกต้องโดยไม่ชักช้าในกรณีที่มีการรายงานสถานการณ์เกี่ยวกับสิทธิมนุษยชนในประเทศโดยไม่ถูกต้องหรือไม่เป็นธรรม

(๕) สร้างเสริมทุกภาคส่วนของสังคมให้ตระหนักถึงความสำคัญของสิทธิมนุษยชน

(๖) ส่งเสริม สนับสนุน และให้ความร่วมมือแก่บุคคล หน่วยงานของรัฐ และภาคเอกชน ในการศึกษา การวิจัย และการเผยแพร่ความรู้และพัฒนาความเข้มแข็งด้านสิทธิมนุษยชน

(๗) ส่งเสริมความร่วมมือและการประสานงานระหว่างหน่วยงานของรัฐ องค์กรเอกชน และองค์กรระหว่างประเทศในด้านสิทธิมนุษยชน

(๘) ประเมินผลและจัดทำรายงานผลการปฏิบัติงานประจำปีเสนอต่อรัฐสภา

(๙) เสนอความเห็นต่อคณะรัฐมนตรีเกี่ยวกับการเข้าเป็นภาคีหรือการปฏิบัติตามหนังสือสัญญา เกี่ยวกับการส่งเสริมและคุ้มครองสิทธิมนุษยชน

(๑๐) ออกระเบียบหรือประกาศเพื่อปฏิบัติการตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญนี้

(๑๑) ปฏิบัติการอื่นใดตามที่กำหนดไว้ในพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญนี้หรือกฎหมายอื่น

ในการดำเนินการตาม (๓) (๖) และ (๙) คณะกรรมการต้องคำนึงถึงวัฒนธรรมและประเพณี อันดีงามและบริบทของสังคมไทยเป็นสำคัญด้วย”

ประเด็นการพิจารณา

นายอรรถสิทธิ์ กันมล ประธานอนุกรรมการร่างกฎหมายประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วย ผู้ตรวจการแผ่นดิน และกฎหมายประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ ชี้แจงว่า ร่างมาตรา ๑๙ (๑) ถึง (๕) เป็นการบัญญัติโดยนำหลักการในมาตรา ๒๔๗ ของร่างรัฐธรรมนูญมาบัญญัติ สำหรับความใน (๖) ถึง (๑๑) เป็นการบัญญัติโดยใช้วิธีการบัญญัติที่แตกต่างไปจากร่างพระราชบัญญัติ ประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยคณะกรรมการการเลือกตั้ง กล่าวคือ ร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่า ด้วยคณะกรรมการการเลือกตั้งจะไม่บัญญัติหน้าที่และอำนาจตามที่ร่างรัฐธรรมนูญบัญญัติไว้ ประกอบกับ ความในวรรคสองของร่างมาตรา ๑๙ ได้มีการอ้างอิงถึงการดำเนินการตาม (๓) (๖) และ (๙) ต้องคำนึงถึง วัฒนธรรมและประเพณีอันดีงามและบริบทของสังคมไทยเป็นสำคัญด้วย ดังนั้น จึงเป็นเหตุที่ต้องนำหน้าที่ และอำนาจที่บัญญัติไว้ในร่างรัฐธรรมนูญมาบัญญัติไว้ในร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญฉบับนี้

ประธานกรรมการกล่าวว่า ความที่บัญญัติไว้ในร่างมาตรา ๑๙ (๕) นั้น มีความหมายครอบคลุม หน้าที่และอำนาจที่บัญญัติไว้ใน (๖) ถึง (๑๑) แล้ว

นางจรี วิจิตรวาทการ กรรมการ ในฐานะประธานอนุกรรมการพิจารณาศึกษาหลักการร่าง พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ พ.ศ. ตั้งข้อสังเกตว่า หน้าที่และอำนาจที่บัญญัติไว้ในร่างมาตรา ๑๙ (๔) นั้น อาจมีการตีความได้ว่าคณะกรรมการสิทธิมนุษยชน แห่งชาติปฏิบัติหน้าที่เพื่อปกป้องรัฐ ดังนั้น ควรตัดความในตอนที่ท้ายของ (๔) ความว่า “โดยไม่ถูกต้อง หรือไม่เป็นธรรม” ออก อย่างไรก็ตาม คณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติยังคงต้องมีหน้าที่ในการชี้แจง และรายงานข้อเท็จจริงที่ถูกต้องในกรณีที่มีการรายงานสถานการณ์เกี่ยวกับสิทธิมนุษยชนในประเทศ เพื่อแสดงให้เห็นถึงจุดยืนของคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติที่ต้องดำเนินการโดยไม่ชักช้า

ประธานกรรมการกล่าวว่า ความที่บัญญัติไว้ใน (๔) นั้น ไม่ได้บัญญัติในลักษณะที่ทำให้ คณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติต้องเป็นกระบอกเสียงให้แก่รัฐบาล เนื่องจากไม่ได้มีการบัญญัติว่าเมื่อ รัฐบาลเห็นว่าไม่ถูกต้องและไม่เป็นธรรมคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติจะต้องชี้แจงตามความเห็น ของรัฐบาลแต่อย่างใด แต่หน้าที่ตามความใน (๔) นั้น เป็นการเปิดโอกาสให้คณะกรรมการสิทธิมนุษยชน แห่งชาติใช้ดุลพินิจของคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติเองที่จะต้องพิจารณาว่าควรที่จะชี้แจงและ รายงานข้อเท็จจริงที่ถูกต้องต่อสาธารณชนหรือไม่

นอกจากนี้ ควรเพิ่มความเป็นวรรคสาม ของร่างมาตรา ๑๙ ดังนี้ “ในการดำเนินการตาม (๑) คณะกรรมการจะมีมติให้กรรมการแต่ละคนมีหน้าที่และอำนาจดำเนินการแล้วแจ้งให้คณะกรรมการทราบ

ก็ได้ ทั้งนี้ ตามหลักเกณฑ์และเงื่อนไขที่คณะกรรมการกำหนด” เพื่อเป็นการเปิดโอกาสให้กรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติคนใดคนหนึ่งสามารถดำเนินการตาม (๑) ได้ แต่ไม่ได้หมายความว่าคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติจะแบ่งหน้าที่รับผิดชอบของกรรมการไว้ล่วงหน้า

นายปรกรณ์ นิลประพันธ์ เลขาธิการกรรมการ คนที่หนึ่ง กล่าวว่า ร่างมาตรา ๑๙ ควรบัญญัติในลักษณะที่เป็นอำนาจทั่วไปของคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ สำหรับหน้าที่บางประการควรบัญญัติในลักษณะที่ต้องได้รับความเห็นชอบจากคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ

ประธานกรรมการกล่าวว่า เรื่องหน้าที่และอำนาจควรบัญญัติเพียงเท่าที่ร่างรัฐธรรมนูญกำหนดเท่านั้น ส่วนอำนาจอื่นๆ นั้นควรบัญญัติในลักษณะที่เป็นอำนาจดำเนินการเพื่อประโยชน์ในการปฏิบัติหน้าที่ตามที่รัฐธรรมนูญกำหนด ขอให้คณะกรรมการยกร่างกฎหมายประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยผู้ตรวจการแผ่นดิน และกฎหมายประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ ปรับปรุงร่างมาตรา ๑๙ และนำเสนอต่อประชุมอีกครั้งหนึ่ง สำหรับความที่บัญญัติไว้ในร่างมาตรา ๑๙ (๒) ในประเด็นการจัดทำรายงานผลการประเมินสถานการณ์ด้านสิทธิมนุษยชนของประเทศเสนอต่อรัฐสภาและคณะรัฐมนตรี และเผยแพร่ต่อประชาชน ควรกำหนดระยะเวลาในการจัดทำรายงานว่าให้แล้วเสร็จภายในระยะเวลาเท่าใด หากคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติไม่ดำเนินการจัดทำรายงานตาม (๒) ให้แล้วเสร็จภายในระยะเวลาที่กำหนด ให้คณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติและเลขาธิการคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ พิจารณาตำแหน่ง และสอบถามว่า ควรจะดำเนินการอย่างไรที่จะทำให้เห็นว่าการดำเนินการตาม (๑) ต้องไม่มุ่งเน้นในการแก้ปัญหาการละเมิดสิทธิมนุษยชนเป็นรายกรณี แต่ต้องมุ่งเน้นเพื่อประโยชน์ในการตรวจสอบระบบและแก้ปัญหาเชิงระบบโดยศึกษาว่าทำอย่างไรจึงจะไม่เกิดเหตุดังกล่าวขึ้นอีกในอนาคต หรือถ้าเกิดเหตุดังกล่าวจะมีกลไกใดในการแก้ไขและป้องกันให้ทันต่อเวลา ทั้งนี้ อาจเพิ่มบทบัญญัติขึ้นอีกหนึ่งมาตราเพื่อกำหนดว่าการดำเนินการตาม (๑) มีวัตถุประสงค์หลักคืออะไร และมีแนวทางการเสนอแนะอย่างไร

ที่ประชุมแสดงความเห็น ดังนี้

- มีกรรมการแสดงความเห็นว่า มาตรา ๒๔๗ (๑) ของร่างรัฐธรรมนูญ กำหนดให้ตรวจสอบและรายงานข้อเท็จจริงที่ถูกต้องเกี่ยวกับการละเมิดสิทธิมนุษยชนทุกกรณีโดยไม่ล่าช้า ดังนั้น หากจะเพิ่มบทบัญญัติขึ้นใหม่โดยเน้นเฉพาะเรื่องการแก้ปัญหาเชิงระบบ จะเป็นการขัดหรือแย้งต่อรัฐธรรมนูญหรือไม่

ประธานกรรมการกล่าวว่า ในเรื่องการแก้ไขปัญหาการละเมิดสิทธิมนุษยชนเป็นรายกรณีก็ยังคงดำเนินการอยู่เพียงแต่ในระหว่างการแก้ปัญหารายกรณีนั้นต้องมีการศึกษาในเชิงระบบด้วยว่า จะต้องดำเนินการอย่างไรเพื่อไม่ให้เกิดเหตุดังกล่าวขึ้นอีก โดยอาจแก้ไขกฎหมายหรือใช้วิธีอื่น จากนั้นให้คณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติเสนอแนะมาตรการหรือแนวทางที่เหมาะสมในการป้องกันหรือแก้ไขการละเมิดสิทธิมนุษยชน รวมทั้งการเยียวยาผู้ได้รับความเสียหายจากการละเมิดสิทธิมนุษยชนในกรณีดังกล่าวในเชิงระบบต่อหน่วยงานของรัฐหรือเอกชนที่เกี่ยวข้องเพื่อไม่ให้เกิดการละเมิดสิทธิมนุษยชนในลักษณะดังกล่าวอีก ซึ่งคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติต้องศึกษาต่อไปด้วยว่าข้อเสนอแนะดังกล่าวนี้สามารถแก้ปัญหาได้จริงหรือไม่ ถ้าไม่สามารถแก้ปัญหาได้ก็ต้องปรับปรุงและเสนอแนะมาตรการหรือแนวทางที่เหมาะสมใหม่ เพื่อให้สามารถช่วยเหลือผู้ที่ถูกละเมิดสิทธิมนุษยชนที่มีลักษณะเดียวกับกรณีดังกล่าวได้ในอนาคตอันเป็นการป้องกันไม่ให้บุคคลอื่นต้องถูกละเมิดสิทธิมนุษยชนในเรื่องดังกล่าวอีก

นายอัชพร จารุจินดา กรรมการ ในฐานะประธานอนุกรรมการยกร่างกฎหมายประกอบรัฐธรรมนูญ ชี้แจงว่า เรื่องการแก้ปัญหาสิทธิมนุษยชนในเชิงระบบนั้นไม่ได้ขัดหรือแย้งกับรัฐธรรมนูญ เพราะเป็นการบอกวิธีการทำงานว่ามีจุดประสงค์อย่างไร ทั้งนี้ เห็นควรเพิ่มเรื่องดังกล่าวในหมวด ๒ และ

ควรแก้ไขเพิ่มเติมความในร่างมาตรา ๒๕ ร่างมาตรา ๒๖ และร่างมาตรา ๒๗ ซึ่งเป็นเรื่องการแก้ไขปัญหาสิทธิมนุษยชนเป็นรายกรณีว่าควรมีวิธีการทำงานอย่างไรเพื่อให้สอดคล้องกับการแก้ปัญหาสิทธิมนุษยชนในเชิงระบบด้วย

นายนครชิต สิงห์เสนี โฆษกกรรมการ ในฐานะรองประธานอนุกรรมการพิจารณาศึกษาหลักการร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ พ.ศ. ชี้แจงว่า คณะอนุกรรมการมีความเห็นว่า การตรวจสอบเฉพาะกรณีจะนำไปสู่การแก้ไขในเชิงนโยบายและการแก้ไขกฎหมายได้ หากตัดอำนาจในการตรวจสอบเฉพาะกรณีของคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติออกไป ก็จะทำให้ไม่สามารถแก้ไขในเชิงนโยบายและไม่สามารถแก้ไขกฎหมายได้

- มีกรรมการแสดงความเห็นว่า ในปัจจุบันคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติออกระเบียบกำหนดให้มีตำแหน่งผู้เชี่ยวชาญและผู้ทรงคุณวุฒิเพื่อช่วยเหลือการปฏิบัติงานของคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติอยู่แล้ว แต่เป็นการพิจารณาเป็นรายกรณีโดยคณะอนุกรรมการ ทำให้มีแนวทางที่แตกต่างกันและทำให้มีคณะกรรมการเกิดขึ้นจำนวนมาก ซึ่งส่งผลให้ท้ายที่สุดเป็นการยากที่จะรวมเรื่องที่เกิดขึ้นในแต่ละกรณีมาจัดทำเป็นรายงานเพื่อเสนอแนะแนวทางแก้ไขต่อไป

มติที่ประชุม

คณะกรรมการมีมติรื้อการพิจารณาร่างมาตรา ๑๙

มาตรา ๒๐

“มาตรา ๒๐ ในการปฏิบัติหน้าที่ตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญนี้ เมื่อคณะกรรมการมีหนังสือขอให้หน่วยงานของรัฐ ข้าราชการ พนักงาน หรือลูกจ้างของหน่วยงานดังกล่าว หรือบุคคลใดมาให้ถ้อยคำ แสดงความคิดเห็น หรือจัดส่งเอกสารให้คณะกรรมการ ให้หน่วยงานหรือผู้ได้รับหนังสือดังกล่าวให้ความร่วมมือหรือปฏิบัติตาม”

ประเด็นการพิจารณา

ประธานกรรมการสอบถามว่า การฝ่าฝืนไม่ปฏิบัติตามร่างมาตรา ๒๐ มีบทบัญญัติกำหนดโทษไว้หรือไม่

นายอรรถสิทธิ์ กันมล ประธานอนุกรรมการยกร่างกฎหมายประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยผู้ตรวจการแผ่นดิน และกฎหมายประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ ชี้แจงว่าการฝ่าฝืนไม่ปฏิบัติตามร่างมาตรา ๒๐ จะมีบทกำหนดโทษซึ่งเป็นกลไกกำหนดไว้ในหมวด ๒ ในกรณีการให้อำนาจเพิ่มเติมในการขอเอกสาร หรือหลักฐานใดๆ ซึ่งบัญญัติไว้ในร่างมาตรา ๓๒

นายอัชพร จารุจินดา กรรมการ ในฐานะประธานอนุกรรมการยกร่างกฎหมายประกอบรัฐธรรมนูญ ชี้แจงว่า ร่างมาตรา ๒๐ เป็นบทบัญญัติในลักษณะที่เป็นอำนาจทั่วไปของคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ ซึ่งบางกรณีไม่ใช่เป็นการตรวจสอบการละเมิดสิทธิมนุษยชน แต่มีความจำเป็นที่จะต้องขอเอกสารจากหน่วยงานของรัฐเพื่อจัดทำรายงานผลการประเมินสถานการณ์ด้านสิทธิมนุษยชนของประเทศ

ที่ประชุมแสดงความเห็น ดังนี้

- มีกรรมการแสดงความเห็นว่า การบัญญัติถึงหน้าที่และอำนาจของคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาตินั้น ในประเด็นการเรียกเอกสารจากหน่วยงานของรัฐ ควรบัญญัติในลักษณะเช่นเดียวกับอำนาจของสำนักงานการตรวจเงินแผ่นดิน เพื่อให้มีบทบังคับแก่หน่วยงานของรัฐ ในกรณีที่คณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติมีข้อเสนอแนะไปยังหน่วยงานของรัฐแล้วหน่วยงานของรัฐไม่ปฏิบัติตามข้อเสนอแนะ

ประธานกรรมการกล่าวว่า อำนาจของคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติจะมีความแตกต่างจากอำนาจของสำนักงานการตรวจเงินแผ่นดิน ซึ่งอำนาจของสำนักงานการตรวจเงินแผ่นดินมีระเบียบกำหนดไว้ในการดำเนินการตรวจสอบการใช้งบประมาณแผ่นดินไว้ตายตัว หากหน่วยงานของรัฐที่ถูกตรวจสอบไม่ปฏิบัติตามให้เป็นไปตามระเบียบว่าด้วยการจ่ายเงินงบประมาณแผ่นดิน ก็จะมีโทษบัญญัติไว้อย่างชัดเจน ซึ่งแตกต่างจากอำนาจของคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติที่ไม่ได้กำหนดเกี่ยวกับโทษของการละเมิดสิทธิมนุษยชนประกอบกับคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติไม่มีสถานะเป็นองค์กรศาลจึงไม่มีอำนาจบังคับหน่วยงานของรัฐให้กระทำการใดหรือไม่กระทำการใดได้ ซึ่งลักษณะการทำงานของคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติควรหลีกเลี่ยงมิให้เกิดข้อขัดแย้งกับหน่วยงานของรัฐ

- มีกรรมการแสดงความเห็นว่า ในประเด็นการจัดทำรายงานประเมินสถานการณ์ด้านสิทธิมนุษยชนที่บัญญัติไว้ในร่างมาตรา ๑๙ (๒) นั้น ควรมีบทกำหนดโทษสำหรับคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติในกรณีที่จัดทำรายงานไม่แล้วเสร็จภายในกำหนด โดยในระหว่างดำเนินการจัดทำรายงานนั้น คณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติอาจต้องขอข้อมูลต่างๆ จากหน่วยงานของรัฐ และหากหน่วยงานของรัฐผู้ครอบครองข้อมูลดังกล่าวปฏิเสธการให้ข้อมูลโดยไม่มีเหตุอันสมควร ก็ควรกำหนดให้มีบทกำหนดโทษสำหรับหน่วยงานของรัฐที่ปฏิเสธการให้ข้อมูลดังกล่าวด้วย

นางจรี วิจิตรวาทการ กรรมการ ในฐานะประธานอนุกรรมการพิจารณาศึกษาหลักการร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ พ.ศ. กล่าวว่า การดำเนินการตรวจสอบการละเมิดสิทธิมนุษยชนที่อยู่ในระดับปัจเจกชนนั้น อาจเป็นกรณีปัญหาที่เป็นการสะท้อนให้เห็นโครงสร้างของปัญหาในระดับประเทศได้ สำหรับอำนาจในการจัดทำรายงานนั้น คณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติควรมีผู้ที่มีความรู้ความเชี่ยวชาญเฉพาะด้านมาดำรงตำแหน่งเป็นกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติเพื่อทำหน้าที่ในการจัดทำรายงาน ประกอบกับปัจจุบันเจ้าหน้าที่ของสำนักงานคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติไม่มีความพร้อมและศักยภาพในการทำงานด้านสิทธิมนุษยชนเท่าที่ควร ซึ่งในอนาคตควรกำหนดหลักเกณฑ์ในการเปิดรับสมัครบุคลากรที่มีศักยภาพในการสนับสนุนการปฏิบัติงานของคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติให้มีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น

ประธานกรรมการกล่าวว่า ควรนำความในร่างมาตรา ๒๐ ไปบัญญัติรวมไว้ในร่างมาตรา ๓๒ เพื่อให้สามารถลงโทษเจ้าหน้าที่ของรัฐหรือหน่วยงานของรัฐที่ไม่ให้ความร่วมมือในการส่งเอกสาร หรือหลักฐานแก่คณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติโดยไม่มีเหตุผลอันสมควร ส่วนเรื่องการจัดทำรายงานนั้น ต้องใช้บุคคลที่มีความรู้ความสามารถและมีความเชี่ยวชาญเฉพาะ แนวทางแก้ไขปัญหาดังกล่าว อาจกำหนดให้คณะอนุกรรมการวางโครงสร้างว่า รายงานควรจะมีทิศทางไปทางใด แล้วจัดจ้างบุคคลภายนอกที่มีความรู้ความสามารถและมีความเชี่ยวชาญเฉพาะมาจัดทำรายงานดังกล่าว โดยอาจต้องให้ค่าตอบแทนที่สูงขึ้นเพื่อเป็นการจูงใจให้บุคคลที่มีความรู้ความสามารถและมีความเชี่ยวชาญเฉพาะมาร่วมทำงาน โดยควรบัญญัติในร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติในลักษณะว่าในการจัดทำรายงานให้คณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติมีอำนาจในการแต่งตั้งคณะบรรณาธิการจัดทำรายงานประจำปี และกำหนดค่าตอบแทนคณะบรรณาธิการขึ้นเป็นการเฉพาะ และให้มีอำนาจว่าจ้างผู้เชี่ยวชาญมาช่วยในการจัดทำรายงานและกำหนดค่าตอบแทนผู้เชี่ยวชาญในการจัดทำรายงานได้ด้วย” ส่วนเรื่องระยะเวลาในการจ้างนั้น ควรจ้างเป็นช่วงเวลาโดยอาจจ้างเป็นรายหกเดือนก็ได้

- มีกรรมการแสดงความเห็นว่า ในการเดินทางไปชี้แจงกับต่างประเทศควรให้กลุ่มผู้จัดทำรายงานดังกล่าวร่วมเดินทางไปเพื่อประสานงาน ร่วมชี้แจง และทำรายงานเพื่อเสนอผลงานต่อรัฐบาลด้วย

มติที่ประชุม

คณะกรรมการมีมติรื้อการพิจารณาความในร่างมาตรา ๒๐

มาตรา ๒๑

“มาตรา ๒๑ ให้คณะกรรมการร่วมกับผู้ตรวจการแผ่นดิน กำหนดหลักเกณฑ์และวิธีการว่าด้วยความร่วมมือและช่วยเหลือกัน โดยอย่างน้อยต้องกำหนดหลักเกณฑ์เกี่ยวกับการรับส่งเรื่องกรณีมีการละเมิดสิทธิมนุษยชน

ให้คณะกรรมการร่วมกับองค์กรอิสระอื่นดำเนินการตามวรรคหนึ่งด้วยโดยอนุโลม ”

ประเด็นการพิจารณา

ประธานกรรมการกล่าวว่า ควรปรับบทบัญญัติให้ชัดเจนยิ่งขึ้น โดยบัญญัติในลักษณะว่าในระหว่างที่คณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติกำลังศึกษาเรื่องที่มีการละเมิดสิทธิมนุษยชนเพื่อหามาตรการในการแก้ไขป้องกันไม่ให้เกิดการละเมิด หรืออยู่ระหว่างดำเนินการเพื่อแก้ไขกฎหมาย หากมีเรื่องการละเมิดสิทธิมนุษยชนในทำนองเดียวกัน อาจส่งเรื่องดังกล่าวไปยังผู้ตรวจการแผ่นดินหรือหน่วยงานอื่นที่เกี่ยวข้องเพื่อดูแลหรือแก้ไขปัญหาดังกล่าวก็ได้

นายเชษฐา โทณะวณิก ที่ปรึกษาประจำคณะกรรมการร่างรัฐธรรมนูญ กล่าวว่า ในร่างมาตรา ๒๑ ควรกำหนดในเรื่องการทับซ้อนของหน้าที่และอำนาจระหว่างผู้ตรวจการแผ่นดินและคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติว่าหากมีการทับซ้อนในเรื่องหน้าที่และอำนาจ เช่น ผู้ถูกละเมิดร้องเรียนไปยังผู้ตรวจการแผ่นดินและคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ องค์กรใดจะเป็นผู้รับเรื่องร้องเรียนดังกล่าว และควรกำหนดให้ชัดเจนว่าเรื่องใดอยู่ในหน้าที่และอำนาจของคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ และเรื่องใดอยู่ในหน้าที่และอำนาจของผู้ตรวจการแผ่นดิน

ประธานกรรมการกล่าวว่า เรื่องการทับซ้อนของหน้าที่ระหว่างผู้ตรวจการแผ่นดินและคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติอาจต้องมีการลงในรายละเอียดให้ชัดเจน โดยอาจกำหนดว่าหากได้รับเรื่องร้องเรียนแล้วเมื่อเห็นว่าไม่ใช่อำนาจหน้าที่ของตนให้ส่งเรื่องร้องเรียนดังกล่าวไปยังหน่วยงานที่เกี่ยวข้องเพื่อดำเนินการต่อไป

มติที่ประชุม

คณะกรรมการมีมติรื้อการพิจารณาความในร่างมาตรา ๒๑

มาตรา ๒๒

“มาตรา ๒๒ ให้คณะกรรมการมีอำนาจแต่งตั้งคณะอนุกรรมการเพื่อปฏิบัติหน้าที่ตามที่คณะกรรมการมอบหมายได้

หลักเกณฑ์และวิธีการแต่งตั้ง การพ้นจากตำแหน่ง ค่าตอบแทน และวิธีปฏิบัติงานของอนุกรรมการให้เป็นไปตามระเบียบที่คณะกรรมการกำหนด”

ประเด็นการพิจารณา

ประธานกรรมการกล่าวว่า ควรกำหนดห้ามมิให้คณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติตั้งคณะอนุกรรมการมากเกินไปจนเกิดความจำเป็น

นายอัชพร จารุจินดา กรรมการ ในฐานะประธานอนุกรรมการร่างกฎหมายประกอบรัฐธรรมนูญ กล่าวว่า อาจใช้วิธีการเดียวกับที่จะนำไปกำหนดในร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต และร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วย

คณะกรรมการการเลือกตั้ง โดยให้คณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติมอบหมายให้เจ้าหน้าที่ในสำนักงาน
คณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติไปดำเนินการได้ ไม่ใช่ให้ปฏิบัติหน้าที่ในทางธุรการเท่านั้น

มติที่ประชุม

คณะกรรมการมีมติรอการพิจารณาความในร่างมาตรา ๒๒

มาตรา ๒๓

“มาตรา ๒๓ เงินเดือน เงินประจำตำแหน่ง และประโยชน์ตอบแทนอื่นของประธานกรรมการและ
กรรมการ ให้เป็นไปตามกฎหมายว่าด้วยการนั้น และให้ได้รับเบี้ยประชุมเป็นรายครั้งเท่ากับกรรมการตาม
พระราชกฤษฎีกาว่าด้วยเบี้ยประชุมกรรมการ

ประโยชน์ตอบแทนตามวรรคหนึ่ง อย่างน้อยให้รวมถึงการกำหนดประโยชน์ตอบแทนสำหรับการ
ห้ามรับเงินหรือประโยชน์ใด ๆ ตามมาตรา ๑๘ วรรคสาม ด้วย

ค่าตอบแทนและประโยชน์ตอบแทนอื่นของอนุกรรมการ ให้เป็นไปตามระเบียบที่คณะกรรมการ
กำหนด”

ประเด็นการพิจารณา

นายอรรถสิทธิ์ กันมล ประธานอนุกรรมการยกร่างกฎหมายประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยผู้ตรวจการ
แผ่นดิน และกฎหมายประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ เสนอตัดความใน
วรรคสองออกทั้งวรรค เนื่องจากคณะกรรมการได้ตัดเรื่องการห้ามรับประโยชน์ภายหลังพ้นจากตำแหน่ง
ออกแล้ว

มติที่ประชุม

คณะกรรมการมีมติแก้ไขร่างมาตรา ๒๓ เป็นดังนี้

“มาตรา ๒๓ เงินเดือน เงินประจำตำแหน่ง และประโยชน์ตอบแทนอื่นของประธานกรรมการและ
กรรมการ ให้เป็นไปตามกฎหมายว่าด้วยการนั้น และให้ได้รับเบี้ยประชุมเป็นรายครั้งเท่ากับกรรมการตาม
พระราชกฤษฎีกาว่าด้วยเบี้ยประชุมกรรมการ

*ประโยชน์ตอบแทนตามวรรคหนึ่ง อย่างน้อยให้รวมถึงการกำหนดประโยชน์ตอบแทนสำหรับการ
ห้ามรับเงินหรือประโยชน์ใด ๆ ตามมาตรา ๑๘ วรรคสาม ด้วย*

ค่าตอบแทนและประโยชน์ตอบแทนอื่นของอนุกรรมการ ให้เป็นไปตามระเบียบที่คณะกรรมการ
กำหนด”

มาตรา ๒๔

“มาตรา ๒๔ เครื่องแบบและการแต่งเครื่องแบบของกรรมการให้เป็นไปตามกฎหมายว่าด้วยการนั้น”

ประเด็นการพิจารณา

- ไม่มี -

มติที่ประชุม

คณะกรรมการมีมติเห็นชอบร่างมาตรา ๒๔ โดยไม่มีการแก้ไข

ระเบียบวาระที่ ๔ เรื่องอื่น ๆ

๔.๑ ที่ประชุมมีมติเดินทางไปศึกษาดูงานและรับฟังความคิดเห็นของประชาชนเพื่อประกอบการพิจารณาจัดทำร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญในระหว่างวันที่ ๑๙ ถึง ๒๑ กุมภาพันธ์ ๒๕๖๐ ณ จังหวัดน่าน

๔.๒ ที่ประชุมมีมติให้นัดประชุมคณะกรรมการร่างรัฐธรรมนูญครั้งต่อไปในวันจันทร์ ที่ ๑๖ มกราคม ๒๕๖๐ เวลา ๑๓.๓๐ นาฬิกา ณ ห้องประชุมงบประมาณ ชั้น ๓ อาคารรัฐสภา ๓

เมื่อประชุมเป็นเวลาพอสมควรแล้ว ประธานกรรมการได้กล่าวขอบคุณผู้เข้าร่วมประชุมและกล่าวปิดการประชุม

เลิกประชุมเวลา ๑๖.๒๐ นาฬิกา

นายเฉลิมศักดิ์ ใจขำนิ

วิทยากรชำนาญการ

นายเผ่าพันธุ์ นวลสง

นิติกรชำนาญการ

นางสาวอัจฉรา สวนสมุทร

วิทยากรชำนาญการพิเศษ

ผู้จัดบันทึกการประชุม

นางสาวจินดารักษ์ แสงกาญจนวนิช

ผู้บังคับบัญชาในกลุ่มงานบริการเอกสารอ้างอิง

สำนักกรรมวิธีการ ๒

ผู้ตรวจทาน

เอกพล ยุทธนากรชัย/พิมพ์